

VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETAS

MENŲ FAKULTETAS

TEATROLOGIJOS KATEDRA

Rugilė Rubinaitė

**KULTŪRINIO RENGINIO ĮTAKA GATVĖS ŠOKIŲ BENDRUOMENĖS
STIPRINIMUI: „VILNIUS STREET BATTLE“ ATVEJIS**

Bakalauro baigiamasis darbas

Kūrybinių industrijų studijų programa, valstybinis kodas 612P96003

Komunikacijos studijų kryptis

Vadovas Doc. dr. Rūta Mažeikienė _____
(Parašas) (Data)

Apginta Prof. dr. Jurgita Staniškytė _____
(Parašas) (Data)

Kaunas, 2019

TURINYS

SANTRAUKA.....	3
SUMMARY.....	4
ĮVADAS	5
1. GATVĖS ŠOKIŲ SUBKULTŪROS TEORINĖ ANALIZĖ.....	8
1.1. Kultūros ir subkultūros santykis	8
1.2. Gatvės subkultūra	9
1.2.1. Gatvės subkultūros elementai	10
1.3. Gatvės šokiai.....	14
1.4. Gatvės šokių bendruomenė.....	19
2. GATVĖS ŠOKIŲ SUBKULTŪRA LIETUVOJE	21
2.1. Gatvės šokių subkultūros raida Lietuvoje.....	21
2.2. Gatvės šokiai Lietuvoje	23
2.3. Gatvės šokių bendruomenė Lietuvoje	26
3. GATVĖS ŠOKIŲ RENGINIO „VILNIUS STREET BATTLE“ ĮTAKOS GATVĖS ŠOKIŲ BENDRUOMENĖS STIPRINIMUI TYRIMAS	29
3.1. Tiriamo objekto pristatymas	29
3.2. Tyrimo logikos ir metodų pagrindimas	30
3.2.1. Kokybinio tyrimo metodo pagrindimas.....	30
3.2.2. Kiekybinio tyrimo metodų pagrindimas.....	32
3.3. Tyrimo rezultatų pristatymas ir įvertinimas	34
3.3.1. Kokybinio tyrimo rezultatų pristatymas	34
3.3.2. Kiekybinio tyrimo rezultatų pristatymas	38
3.4. Kokybinio ir kiekybinio tyrimų rezultatų apibendrinimas	44
IŠVADOS	46
REKOMENDACIJOS IR PASIŪLYMAI	48
LITERATŪROS SĄRAŠAS IR ŠALTINIAI	49
PRIEDAI.....	52

SANTRAUKA

Šiame baigiamajame bakalauro darbe tiriamas kultūrinis renginys ir jo įtaką konkrečios bendruomenės stiprinimui. Baigiamojo darbo tikslas yra ištirti kokią įtaką „Vilnius Street Battle“ renginys daro gatvės šokių bendruomenei, jos stiprinimui bei augimui Lietuvoje. Tyrimo objektas – gatvės šokių renginio „Vilnius Street Battle“ įtaka gatvės šokių bendruomenės augimui. Darbas susideda iš santraukos lietuvių ir anglų kalbomis, įvado, trijų dalių, išvadų bei rekomendacijų.

Pirmoje darbo dalyje, pasitelkiant mokslinę literatūrą, yra išanalizuota gatvės subkultūra, jos istorija užsienyje ir gatvės subkultūrą sudarantys elementai. Taip pat išnagrinėta gatvės šokių istorija, jos raida ir gatvės šokių bendruomenės suvokimas.

Antroje dalyje, išnagrinėjus įvairius šaltinius bei interviu, analizuojama gatvės subkultūros bei gatvės šokių istorija ir raida Lietuvoje. Taip pat aprašoma Lietuvos gatvės šokių bendruomenės samprata.

Trečiojoje darbo dalyje aprašytas atliktas tyrimas, kurio tikslas – ištirti, ką šokėjai, šokių mokytojai bei gatvės šokių bendruomenės nariai mano apie „Vilnius Street Battle“ renginį, kuo jis išsiskiria, kokios renginio stiprybės ir silpnybės bei, kokią įtaką šis renginys daro gatvės šokių bendruomenės stiprinimui. Atlikti kokybiniai bei kiekybiniai tyrimai: renginio organizatoriaus bei skirtingų, gatvės šokių stilių mokytojų požiūris tiriamas pusiau struktūrizuotu interviu, o šokėjų bei gatvės šokių bendruomenei priklausančių narių nuomonė tiriama anketine apklausa. Atlikus tyrimą, galima teigti, jog gatvės šokių bendruomenė sparčiai auga, o tokie renginiai, kaip „Vilnius Street Battle“ prisideda prie bendruomenės stiprinimo.

Toliau darbe pateikiamos mokslinės literatūros analizės bei atliktų tyrimų išvados, taip pat rekomendacijos, kaip sumažinti konkurenciją tarp gatvės šokių bendruomenės narių bei, skatinti jaunąją šokėjų kartą domėtis ne tik naujais šokių žingsneliais, bet ir jų istorija. Prieduose galima pamatyti gatvės šokių atstovų bei tiriamo objekto organizatoriaus transkribuotus interviu bei internetinės apklausos formą su pasirenkamais atsakymo variantais.

SUMMARY

This final bachelor thesis examines a cultural event and its impact on strengthening a particular community. The aim of the final work is to investigate the influence of “Vilnius Street Battle” event on the street dance community, its strengthening and growth in Lithuania. The object of the research is the influence of the street dance event “Vilnius Street Battle” on the growth of the street dance community. The work consists of a summary in Lithuanian and English, introduction, three parts, conclusions and recommendations.

The first part of the work, using scientific literature, analyzes street subculture, its history abroad and the elements of street. It also explores the history of street dance, its evolution and the perception of the street dance community.

In the second part, after analyzing various sources and interviews, the history and development of street subculture and street dance in Lithuania are analyzed. Also the concept of the Lithuanian street dance community is described.

The third part of the work describes the research carried out to investigate what dancers, dance teachers and members of the street dance community think about the “Vilnius Street Battle” event, what it stands out, the strengths and weaknesses of the event and the impact this event has on the street dance community strengthening. Qualitative and quantitative research has been carried out: the attitude of the organizer of the event and the teachers of different street dance styles is studied in a semi-structured interview, while the opinion of the dancers and members of the street dance community is examined by a questionnaire. The study shows that the street dance community is growing very fast, and events such as “Vilnius Street Battle” contribute to community building.

The following paper presents the analysis of the scientific literature and the conclusions of the research carried out, as well as recommendations on how to reduce competition among the members of the street dance community and to encourage young dancers to be interested not only in new dance steps but also in their history. Attached to the appendix are transcripts interviewed by the street dancers and the organizer of the object under investigation, and an online survey form with optional answers.

IVADAS

Nuo senų laikų žmonės jaučiasi patogiau ir saugiau apsupti žmonių, kuriuos jungia vienas tikslas, sieja tos pačios vertybės bei požiūris į tam tikras situacijas. Vieni trokšta jausmo, jog yra priklausantys tam tikrai grupei, kiti - nori išsiskirti iš visuomenės, ieško bendraminčių, kurie lažo taisykles ir įsisenėjusius stereotipus. Taip kuriasi skirtingos bendruomenės, kuriose žmonės jungiami bendro tikslo siekimo ir, bendruomenės įsitikinimus atskleidžiančios, žinutės siuntimo. Būrimasis į bendruomenes yra ypač būdingas individualaus balso ieškantiems subkultūrų atstovams. Mokslininkai pastebi, kad skirtingų subkultūrų atstovai jungiasi į bendruomenes, tam, kad aiškiau apibrėžtų ir išreikštų savo grupinę tapatybę. Bene populiariausia ir ilgiausiai gyvuojanti subkultūra, kuri išsiskiria savo požiūriu į gyvenimą, už viską labiau vertina laisvę ir visais įmanomais būdais (nuo užrašų ant didelių pastatų sienų iki judesio išraiškos) reiškia savo nuomonę vadinama gatvės subkultūra.

Gatvės subkultūra susideda iš daugelio skirtingų sričių bei elementų. Tiek Lietuvoje, tiek užsienyje, viena iš populiariausių ir sparčiausiai augančių gatvės subkultūros sričių yra gatvės šokiai. Prasidėję XX a. aštuntojo dešimtmečio pradžioje, gatvės šokiai iki šiol kuria savo išskirtinę istoriją, neužmiršdami naujųjų kartų supažindinti su šios srities pradininkais bei taip plėsdami gatvės šokių bendruomenės gretas. Šiai dienai, visame pasaulyje yra šimtai gatvės šokių studijų, kuriuose kompetentingi mokytojai, moko įvairaus amžiaus žmones gatvės šokių istorijos bei judesių, taip pat vyksta gatvės šokių seminarai, kuriuose šokėjai gali pasisemti žinių ir įkvėpimo net ir iš tam tikro, gatvės šokių stiliaus, pradininkų.

Lietuvoje gatvės šokiai prasidėjo XX a. devinto dešimtmečio pradžioje ir šiai dienai turime gausų gatvės šokių studijų pasirinkimą, daugybę vykstančių gatvės šokių renginių bei sparčiai augančių gatvės šokių bendruomenę. Vienas svarbiausių ir stipriausių gatvės šokių renginių Lietuvoje – „Vilnius Street Battle“. Tai – kasmetinis renginys, pritraukiantis rekordinį ne tik dalyvių, bet ir žiūrovų skaičių. Renginyje gausiai dalyvaujantys žiūrovai yra skatinami pažinti gatvės šokius bei įsitraukti į gatvės šokių bendruomenės veiklą.

Tyrimo mokslinė problema: Gatvės šokių renginių populiarėjimas leidžia daryti prielaidą, jog gatvės šokių bendruomenė auga ir stiprėja. Tačiau, kyla klausimas, kokie veiksniai prisideda prie gatvės šokių bendruomenės augimo bei stiprinimo. Todėl kyla poreikis tirti gatvės šokių renginių įtaką gatvės šokių bendruomenei. Atlikus tyrimą bus galima išsiaiškinti, kaip tokio tipo renginiai kaip „Vilnius Street Battle“ gali prisidėti prie gatvės šokių bendruomenės augimo ir stiprinimo Lietuvoje.

Darbo objektas: Gatvės šokių renginio „Vilnius Street Battle“ įtaka gatvės šokių bendruomenės augimui.

Darbo tikslas: Ištirti kokią įtaką „Vilnius Street Battle“ renginys daro gatvės šokių bendruomenei, jos stiprinimui bei augimui Lietuvoje.

Darbo uždaviniai:

1. Analizuojant teorinę literatūrą, aptarti gatvės šokių subkultūros ir gatvės šokių raidą.
2. Ištirti ir apibendrinti Lietuvos gatvės šokių raidą ir esamą situaciją Lietuvoje.
3. Išanalizuoti renginį „Vilnius Street Battle“ ir jo įtaką gatvės šokių bendruomenės stiprinimui (kokybinis ir kiekybinis tyrimai).
4. Apibendrinti tyrimo rezultatus, išskiriant problemas su kuriomis susiduria Lietuvos gatvės šokių bendruomenė ir pateikiant rekomendacijos gatvės šokių bendruomenės stiprinimui.

Temos aktualumas ir naujumas. Nors gatvės šokiai vis populiarėja, o šokių bendruomenė sparčiai gausėja, Lietuvoje beveik nėra darbų analizuojančių gatvės šokių subkultūrą, gatvės šokių raidą ir dabartinę situaciją, organizacinius gatvės šokių studijų ir gatvės šokių renginių aspektus. Paminėtini yra du su gatvės šokių problematika susiję magistriniai darbai - Airidos Gudaitės (buvęs VPU, dabar VDU padalinys) magistro darbas „Urbanistiniai šokiai jaunimo kultūroje: edukacinis aspektas“ (2010) ir Donato Medzevičiaus (LSU) magistro darbas „Hiphopo subkultūros edukaciniai ypatumai neformalaus ugdymo kontekste“ (2008) – tyrinėjantys edukacinius gatvės šokių aspektus. Tačiau nėra jokių tyrimų analizuojančių, kokie veiksniai skatina gatvės šokių bendruomenės augimą, kaip prie tos bendruomenės stiprinimo prisideda tokie kultūriniai renginiai kaip „Vilnius Street Battle“. Galima teigti, jog yra jaučiamas, gatvės šokių renginių bei gatvės šokių bendruomenės analizės trūkumas.

Gatvės šokiai yra itin populiarūs vaikų ir paauglių tarpe, tad jaunąją šokėjų kartą reikia skatinti ne tik šokti, bet domėtis įvairiais gatvės šokių subkultūros elementais. Tokie gatvės šokių renginiai kaip „Vilnius Street Battle“ padeda jaunimui ne tik susipažinti su gatvės šokių kultūra, bet ir paskatina juos tapti gatvės šokių bendruomenės dalimi. Todėl reikia suprasti renginių daroma įtaką bendruomenės stiprinimui, jog ji būtų tvirta ir bendruomenės nariai jaustųsi patogiai būdami vieni tarp kitų.

Tyrimo metodai. Darbe naudojama keletas tyrimo metodų. Teoriniams temos aspektams atskleisti (pirma ir antra darbo dalis) buvo naudojama mokslinės literatūros ir šaltinių analizė. Atliekant empirinį tyrimą (trečia darbo dalis) buvo derinami kokybinis bei kiekybinis tyrimo metodai. Kaip kokybinis tyrimo metodas buvo naudotas pusiau struktūruotas interviu su tiriamojo renginio organizatoriumi bei skirtingų gatvės šokių stilių mokytojais. Kiekybiniam tyrimui buvo panaudota anketinė apklausa, skirta gatvės šokėjams ir gatvės šokių bendruomenės nariams. Anketine apklausa buvo siekiama išsiaiškinti, kaip gatvės šokių bendruomenės nariai vertina „Vilnius Street Battle“ renginį, kuo jis išsiskiria iš kitų gatvės šokių renginių Lietuvoje ir kokią įtaką daro gatvės šokių bendruomenės augimui.

Literatūros ir šaltinių apžvalga. Rasti tinkamą literatūrą apie gatvės šokių renginius buvo sunkoka, nes ši tema nėra pakankamai išnagrinėta. Teorinei darbo daliai buvo svarbūs įvairūs moksliniai straipsniai, nagrinėjantys kultūros ir subkultūros santykį (V. Bagdonavičius, A. Gudaitė) bei bendruomenių klausimus (R. Derrett, E. Schwarz, R. Tait, I. Leliūgienė, H. Irshad), tyrinėjantys gatvės subkultūrą bei gatvės šokių istoriją (D. Page, J. Pabon, J. Ilan ir kitų autorių). Lietuvos gatvės šokių raidos ir subkultūros analizei buvo vertingi S. Traškučio, J. Nosovo, V. Augustausko ir kitų autorių darbai. Analizuojant gatvės subkultūros bei gatvės šokių pradžią Lietuvoje, buvo apžvelgiami šokių studijų internetinių svetainių įrašai, analizuota žiniasklaida, įvairūs interviu.

Darbo struktūra. Darbas yra sudarytas iš įvado, trijų pagrindinių skyrių, išvadų, rekomendacijų ir pasiūlymų, literatūros bei šaltinių sąrašo ir priedų. Pirmajame skyriuje nagrinėjama gatvės subkultūra, ją sudarantys elementai, gatvės šokiai bei jų istorija, gatvės šokių bendruomenė. Antrajame skyriuje nagrinėjama gatvės subkultūra, jos istorija bei raida Lietuvoje. Taip pat aprašoma Lietuvos gatvės šokių bendruomenė bei gatvės šokių istorija Lietuvoje. Trečiajame skyriuje pateikiama tyrimo metodologija ir metodai, kuriais buvo remtasi tiriant „Vilnius Street Battle“ renginio įtaka gatvės šokių bendruomenės stiprinimui. Taip pat kiekybinio bei kokybinių tyrimų rezultatai bei išvados. Darbas baigiamas apibendrinamosiomis tyrimo išvadomis bei rekomendacijomis.

1. GATVĖS ŠOKIŲ SUBKULTŪROS TEORINĖ ANALIZĖ

Šioje dalyje bus analizuojama kultūros ir subkultūros santykis, gatvės subkultūra bei jos raida, gatvės subkultūros elementai, gatvės šokiai ir gatvės šokių bendruomenė.

1.1. Kultūros ir subkultūros santykis

Nuo neatmenamų laikų, žmonės yra tiesiogiai priklausomi ir veikiami kultūros, kurioje jie gyvena. Jie mokosi tam tikro elgesio, vertybių, moralės nuostatų, kurios būdingos tam tikrai šeimai ar bendruomenei. Pasak filosofo V. Bagdonavičiaus, daugelis net nesusimasto, kad be kultūros – nebūtų ir žmonijos. „Ateidami į šį pasaulį, kultūrą, kaip ir daug ką kita, jau randame, ją gauname kaip duotybę, kaip sąlygą mūsų žmogiškajai egzistencijai“. Filosofas teigia, kad kultūra savaime neatsirado ir pirmieji žmonės jos negavo taip, kaip gauname mes. „Kultūra ėmė rasti kartu su pirmaisiais *homo sapiens* žingsniais. Įvaldydamas aplinkinį pasaulį bei savo instinktus, t. y. gamtiškąją savo prigimtį, kurdamas save kaip sąmoningą esybę, žmogus neišvengiamai kūrė ir kultūrą kaip savo žmoniškosios egzistencijos bei tolesnės raidos sąlygą“ (Bagdonavičius, 2012).

Terminas „kultūra“ kilęs iš lotynų kalbos žodžio „cultura“ (apdirbimas, ugdymas, lavinimas, tobulinimas, garbinimas). Remiantis „Tarptautinių žodžių žodynu“ kultūrą galime apibrėžti kaip žmogaus bei visuomenės veiklos produktus, jų formas ir sistemas, kurių funkcionavimas leidžia kurti, panaudoti ir perteikti materialines ir dvasines vertybes (Tarptautinių žodžių žodynas, 2019). Taip pat kultūra aiškinama kaip tobulumo laipsnis, pasiektas kurioje nors mokslo ar veiklos srityje; išprusimas.

Subkultūra – tai kultūros variantas, kuris būdingas tam tikrai grupei žmonių, ieškančių bendraminčių su bendrais pomėgiais, panašia pasaulėžiūra ar socialine padėtimi. Subkultūra dažnai atsiranda kaip masinės kultūros priešprieša. Pažvelgus į šiandieninę visuomenę, matome realius dabartinės masinės kultūros pavyzdžius, kuomet žmogui yra peršama tam tikra, kitų žmonių jau suformuota nuomonė, elgesio būdai, kaip vieninteliai, teisingi, derami ir protingi. Tokiame kontekste, žmogus susilieja su aplinka pamiršdamas savo išskirtinumą, savo nuomonės turėjimą ir, svarbiausia, pameta savo tikrąjį „aš“, kad tik pritaaptų prie šiuolaikinės visuomenės ir jos keliamų normų. Ir visgi atsiranda žmonių, kurie nori save identifikuoti, kaip išskirtinę asmenybę, bando pasipriešinti žmonių supanašėjimo procesui, kartais net imasi drastiškų priemonių, kaip visuotinis neigimas ar maištas. Taigi, tokie žmonės, kurie bando išsiskirti ir atsiskirti nuo masinės kultūros yra vadinami subkultūra (Gudaitė, 2010). Žinoma, būrimasis į subkultūras, neatsieja žmonių nuo pirminės kultūros sąvokos, nes subkultūra yra didžiosios kultūros dalis, kuri daugiau ar mažiau yra integruota į kultūrą apskritai. Subkultūra norėdama išsiskirti, turi parodyti tam tikrus aiškius ir

suprantamus bruožus, kuriais remiantis, kiti, šiai subkultūrai nepriklausantys, žmonės galės ją lengvai atpažinti iš kitų.

1.2. Gatvės subkultūra

Gatvės subkultūra, kaip kultūrinis judėjimas, prasidėjo JAV, Niujorke, Bronkso mieste, XX a. septinto dešimtmečio pabaigoje – aštunto dešimtmečio pradžioje ir labiausiai paplito tarp Afroamerikiečių ir Lotynų Amerikos gyventojų. Devinto dešimtmečio pradžioje tam tikri šios kultūros aspektai, pavyzdžiui, drabužiai, kalba ir muzika – pradėjo traukti vis daugiau JAV gyventojų. Kai Niujorko gatvėse paaugliai rinkdavosi šokti breiko šoki, ant sienų buvo galima pastebėti grafičių spalvotus piešinius, o kiekvieno vakarėlio metu didžėjai sukdamo vinilines plokšteles, niekam nebuvo keista, kad ši kultūra taip staigiai paplis visame pasaulyje (Gudaitė, 2010).

Antropologijos profesorius ir Kalifornijos universiteto psichiatrijos katedros, socialinės medicinos ir humanitarinių mokslų centro direktorius Los Andžele, Philippe Bourgois, apibrėžė gatvės subkultūrą kaip „sudėtingą ir konfliktinį tikėjimų, simbolių, sąveikos būdų, vertybių ir ideologijų tinklą, atsiradusią opozicijoje nuo atskirtos visuomenės” (Ilan, 2015). Jis teigia, kad gatvės subkultūra - tai priemonė, padedanti realizuoti savigarbą ir orumą, palengvinti daugialypėje padėtyje esančių post-industrinės visuomenės gyventojų gyvenimą (Ilan, 2015). Subkultūros šaknys glūdi Niujorko rajonuose, kuriuose didžiąją gyventojų dalį sudarė juodaodžiai imigrantai bei afroamerikiečiai. Tikima, kad tokie istoriniai įvykiai, kaip juodaodžių pardavinėjimas XVIIa. – XIX amžiuje, laikymas vergovėje ir jų engimas, paveikė ateities kartas, kurios pasitelgdamos visas nuoskaudas, savo jausmus išreiškė sukurdami hiphopo subkultūrą. Galima teigti, kad hiphopo subkultūros atsiradimui, didžiausią įtaką padarė amerikiečiai, kurie neturėjo jokio realaus tautinio pagrindo (Gudaitė, 2010).

Kalbant apie muziką, daugelis žmonių turi klaidingą, visuomenės suformuota, nuomonę, kad muzikos stilius repas ir hiphopas - yra ta pati sritis. Visiems žmonėms reiktų žinoti, kad tai du, labai skirtingi dalykai: hiphopas yra subkultūra, o repas – šios subkultūros dalis. Pirmieji juodaodžiai reperiai savo dainuojamais tekstais bei frazėmis skatino juoduosius, Amerikos vergus, kovoti dėl laisvės ir valdžios, vėliau, po Amerikos pilietinio karo, tekstai pasikeitė – pradėtas akcentuoti žiaurus, negailestingas banditas, kitaip – blogas žmogus (angl. „bad man“). Tuo pačiu metu, kalėjimuose sėdintys juodaodžiai kaliniai, savo kūrybos tekstuose pasakojo apie gyvenimo patirtį, ateitį, gausiai vartojo necenzūrinius žodžius bei gatvės slengą. XX a. 7-8 dešimtmečiuose pradėta kalbėti apie tuometį žiaurų Pietų Bronkso varguomenės kvartalų gyvenimą, pabrėžiant tokius dalykus, kaip smurtas, benamės moterys, mokyklose atstumiami vaikai. Tokie buvo neišgalvoti, o išgyventi, nuoširdūs gatvių gyvenimo aprašymai. XXa. paskutiniame dešimtmetyje

tekstuose pradėta labiau nagrinėti miesto žmonių bendruomenių problemos – skurdas, žmogžudystės, narkotikų vartojimas bei platinimas. Nors daugelis žmonių repą laiko gangsterių muzika, bet būtent ji sujungė sunkų gyvenimą skurde ir kartais piktdžiugišką, gangsterių laisvo gyvenimo šventimą. O visą tai geriausiai atspindi reperių vaizdo klipai, kuriuose gausu prabangių automobilių, šampano, gatvės stiliaus drabužių bei seksualių merginų. Visgi, visi reperių tekstai yra susiję su šeima, žmonėmis, miestu ir jo problemomis, o ši tendencija vis tik būdingiausia lieka Jungtinių Amerikos Valstyjų reperiams ir gatvės kultūrai.

Hiphopo subkultūra išplito po visą pasaulį neįtikėtinu greičiu, o visa tai dar labiau pastūmėjo sparčiai tobulėjančios komunikacijos priemonės. Galerijos pradėjo puošti sienas grafiti piešiniais, muzikinius hiphopo klipus pradėjo rodyti populiariausias televizijos muzikos kanalas MTV, o europiečiai vis labiau domėjosi bei įsiliejo į JAV gatvės subkultūrą. Kritikas Vitalijus Augustauskas – Talikas teigia, kad „greičiausiai hiphopo ekspansija apėmė kaimynines JAV šalis – Kanadą ir Meksiką, vėliau Vakarų Europos šalis ir Japoniją. Tik vėliau, paskutiniame XX a. dešimtmetyje, atsirado „hiphoperių“ Rytų ir Pietryčių Europos šalyje, išsivadavusiose iš SSRS jungo, tuo pačiu, ir pačioje Rusijoje ir Rytų Azijoje, Afrikoje“ (www.hip-hop.lt). Pažvelgus į dabartinę situaciją, gatvės subkultūrą jau yra radusi savo nišas ir stipriai įsiliejusi daugelyje pasaulio miestų – vienuose ji jau seniai susiformavusi, o kituose vis dar ieško savito stiliaus. V. Augustauskas – Talikas sako: „Esminiai veiksniai įtakojantys tokią sparčią, ar atvirkščią, hiphopo plėtotę yra politinė, bei istorinė padėtis šalyje ir mentalitetas“ (www.hip-hop.lt).

Ir, žinoma, bene didžiausią įtaką gatvės subkultūros paplitimui visame pasaulyje padarė atsiradusi vadyba. Dėka tokių muzikos prodiuserių ir atlikėjų kaip *Sean Combs* (Puff Daddy, P. Diddy), *Dr. Dre* (Andre Young) ar *Snoop Doggy Dogg* (Calvin Broadus), *2pac* (Tupac Shakur) bei tokių įrašų kompanijų kaip „*Death Row Records*“ ir „*Bad Boy Records*“ gatvės subkultūra iš tiesų tapo madinga. Būtent jie visą gatvės subkultūrą, t.y. breiko šokius, grafiti piešinius, gatvės krepšinių ir ekstremalų sportą įtraukė į savo prodiusuojamų atlikėjų vaizdo klipus. Nors daug kitašalių reperių bando kopijuoti amerikiečių komercinį repą, jis niekada nebus lygus JAV juodaodžių repui, kur visi tekstai yra išgyventi ir išjausti, bet nesvarbu kokie skirtumai vyrautų skirtinguose pasaulio miestuose ir gatvės subkultūroje, ji vis tiek išlieka miesto dalimi. (Gudaitė, 2010). Gatvės subkultūra – tai viena iš subkultūrų, kuri gyvuoja daugiau nei keturiasdešimt metų, sparčiai populiarėja, tobulėja ir auga.

1.2.1. Gatvės subkultūros elementai

Šiais laikais, gatvės subkultūrą, dažnas žmogus vadina hiphop subkultūra. Iš anglų kalbos pažodžiui šifruojant H.I.P.H.O.P terminą, jis reikštų: *Her/His Infinite Power Helps Oppressed People* - begalinė asmens galia padeda engiamiesiems. Kaip ir kiekvieną subkultūrą bei ją

atstovaujančius žmones galima atskirti iš tam tikrų aspektų, kurie ir sudaro šios subkultūros visumą. Teigiama, kad hiphop subkultūrą sudaro devyni elementai, bet visame pasaulyje, didžiausias dėmesys yra skiriamas šiems: MC; DJ; Graffiti; B-boy. (Page, 2009). Kiekvienas elementas turi savo istoriją, auditoriją ir stipriai prisidėjo prie gatvės subkultūros populiarinimo.

1. MC (angl. master of ceremony, liet. ceremonijos vadovas), kitaip repo atlikėjas. MC taip pat galima laikyti šiuolaikinių reperių protėviais. Repas – pagrindinė hiphop subkultūros muzika, kuri turi daug įvairių stilių, pakraipų. Repas nėra vien rimuotas šnekėjimas, pagal lietuvių žodyną repas - vokalinės muzikos stilius, ekspresyvi, ritminga deklamacija, kuri naudojama visuose hiphop subkultūros muzikos žanruose (Lietuvių žodynas, 2019).

Žodis *rap* iš anglų kalbos verčiamas kaip Rhythm and Poetry (ritmas ir poezija) arba Rhythmically Applied Poetry (ritmui pritaikyta poezija). Nors repo dainų tekstai nėra tokie kategoriški kaip poezijoje, jie išsiskiria ne tik savo eilėmis, bet ir tekstų ilgumu. Repas davė labai daug laisvės išreikšti mintis, kurias, tuo metu, buvo norima, bet vengiama, pasakyti.

Daugeliui žmonių kyla minčių – tai kuo skiriasi repas ir hiphopas? Atsakymas paprastas, nes repas apibrėžia poeziją ir muziką, jis yra subkultūros dalis, kurioje pagrindinį vaidmenį atlieka DJ ir MC. Na, o hiphopas yra jau daug platesnė savoka, nes ji apibrėžia visa subkultūrą: jau minėtus keturis svarbiausius elementus – graffiti, breiką, didžėjus ir repą, taip pat aprangos stilių, kalbos manierą, tam tikrus išsireiškimus arba, tik tai subkultūrai suprantamus gestus. Visą apibendrinus, visi elementai viename ir yra hiphopo subkultūra (Scratch, 2001).

2. DJ (angl. disk jockey, liet. didžėjus) – tai hiphop muzikos atlikimas, kūrimas vinilinėmis plokštelėmis. Hiphopo subkultūros gimimas yra tiesiogiai siejamas ir su didžėjavimo pradžia. Šio meno pradininkai yra laikomi: DJ Kool Herc (Clive Campbell, 1955), Gandmaster Flash (Joseph Saddler, 1958) ir Afrika Bambaataa (Kevin Donovan, 1960). Pirmasis patefonų diskus miksuoti, kad išgautų vientisą perėjimą nuo vieno, prie kito įrašo buvo Kool Herc. Jis pirmas suprato, kad plokštelę įmanoma pasukti ir pirmyn, ir atgal, taip pat persukti ją pagal laikrodžio rodyklę tiesiog su ranka. Kitas didžėjus – Grandmaster Flash, kuris labai patobulino miksavimo techniką. Ausinės buvo pagrindinis įrankis, kurį naudojo visi didžėjai. Būtent ausinės padėjo G. Flash atrasti naują miksavimo būdą, kuris po kiek laiko, buvo pavadintas skrečavimu (angl. „scratching“). Mikrofonai taip pat buvo labai svarbus pagalbinis įrankis didžėjui, kurių dėka buvo galima bendrauti su aikštelėje šokančiais šokėjais ar pranešti, kam ir kokia, tuo metu grojama, daina yra skiriama. Pirmasis, kuris pradėjo ne tik pranešinėti, bet ir deklamuoti ritmingas frazes grojant breiko muzikos ritmams (kitaip vadinami „raimains“), buvo jau minėtas, vienas iš didžėjų pradininkų - Kool Herc (Gudaitė, 2010).

3. Graffiti – tai įvairūs nupiešti, išbraižyti ar kitaip pavaizduoti piešiniai, vaizdai, užrašai ant namų ar gatvės statinių sienų, tvorų, šaligatvių ir panašių paviršių, panaudojant dažus ir rašalą.

Grafiti gali būti humoristinio ar politinio turinio (Lietuvių žodynas, 2019). Toks menas ant sienų paviršių, be jų savininko sutikimo yra laikomas vandalizmu, bet daugelis žmonių jį supranta kaip protesto išraišką ar saviraiškos būdą.

Tikima, kad pirmasis grafiti buvo atliktas maždaug prieš 3,500 metų, Sakaro mieste, netoli piramidės ir jo autoriumi laikomas tuometinis turistas, kurio paliktas užrašas išvertus iš hieroglifų rašmenų skambėjo taip: „Aš esu labai sužavėtas faraono Džoserio piramide“ (Kazakevičiūtė, 2007). Vėliau grafiti tapo ganėtinai įprastu reiškiniu kasdieniniame Senovės Graikijos gyvenime, bet manoma, kad nauja grafiti banga prasidėjo kartu su hiphopo subkultūros pradžia – septinto dešimtmečio pabaigoje – aštuntojo dešimtmečio pradžioje Niujorke, kai prekyboje pasirodė vandeniui atsparūs flomasteriai ir jaunimas ėmė jais marginti pašto dėžutes, telefonų būdeles, sienas, metro ir požemines perėjas. Nors pradžioje grafiti buvo naudojamas paženklini gaujų teritorijas, su laiku šis reiškinys įgavo ir meninę išraišką. Grafiti piešėjai rungėsi dviem aspektais. Pirmasis – kas pasirašys savo inicialus ar nupieš piešinį, kuo pavojingesnėje ir mažiau pašlymū prieinamoje vietoje. Kitas būdas parodyti, kad esi pranašesnis – sukurti kuo originalesnį piešinį (Medzevičius, 2008). Ir nors šis gatvės menas nuolat sukelia diskusijas dėl deramos visuotinės pozicijos, vieni teigia, kad legalizavimas suteiktų raiškos laisvę menininkams, bet daugelis laikosi tvirtos nuomonės, jog tokiu atveju grafiti prarastų savo esmę.

4. Breikas buvo bene svarbiausia populiarijančios hiphopo subkultūros dalis kurią šoka breikeriai (angl. „b-boys“). Būtent šis šokis juodaodžiams jaunuoliams suteikė galimybę reikšti savo nuomone judesiu, kovoti už savus įsitikinimus ir kurti naują istoriją. Kiekvienoje diskotekoje, per pertraukas, visų draugų ir kitų žmonių akivaizdoje, šokėjai rengdavo breiko turnyrus – tai lyg kova be taisyklių, kada šokejai ryžtingai demonstruodavo kuo sudėtingesnius ir naujesnius, ištobulintus judesius, o laimėtojus išrinkdavo susirinkusi publika.

Nors breikas laikomas kaip improvizuotas, akrobatinis solo šokis, akrobatiniai šokiai buvo šokami ir anksčiau. Panašių šokių elementų galima rasti tiek Amerikoje, tiek Afrikoje. Pavyzdžiui Brazilijoje, artima šokio rūšis breikui vadinama - capoeira, kuri turi ryšį tiek su kovos menais, tiek su repu, nes šokama būtent pagal repui artimą muzikos žanrą pavadinimu - dezafiu.

Niujorkietiškas akrobatinis breikas, kitaip „žemutinis breikas“ ir Los Andželo mimų breikas, kitaip „aukštutinis breikas“ – du skirtingi breiko variantai, kurie egzistavo šeštojo dešimtmečio pabaigoje. Los Andželo pantomima, kitaip vadinama „boogie“, kilusi iš juodaodžių tradicijų, o akrobatika – Lotynų Amerikos kilmės. Los Andželo boogie, žinomas kaip „roboto stilius“, kuris šokamas su baltomis pištinėmis, tamsiais akiniais, o veide – jokių emocijų. Nors b-boys šoko akrobatinį breiką, jie greitai perprato bei įsisavimo boogie stilių, vėliau šiuos abu stilius sujungdami į vieną šokį. Trečiu šokio elementu tapo kovos menai, konkrečiai, Bruce'o Lee

naudojami kovos meno judesiai, pavyzdžiui, spyruoklinio šuolio pagalba, efektingas pakilimas nuo grindų.

Daugybė susiformavusių breiko grupių, 1972 metais Bronkso ir Harleme miestuose, jau buvo pasidalinusios miesto teritorijas ir kiekviena grupė šoko savoje gatvėje. Nors grupių ir daugėjo, keitėsi jų pavadinimai ir sudėtys, iki šių dienų žymiausios ir vis dar egzistuojančios breiko grupės yra šios: „Rock Steady Crew” ir „New York City Breakers” (Aleksienė, Ambrasaitė, 2014). Galima teigti, jog būtent šių grupių vaizdo klipai sužavėjo milijonus paauglių visame pasaulyje ir paskatino domėtis bei šokti breiko šokį.

Nors šie keturi elementai atkreipia didžiausia visuomenės dėmesį, reikia nepamiršti ir kitų, tiek pat svarbių, gatvės subkultūros elementų, be kurių, ši subkultūra nebūtų tokia, kokia yra dabar:

5. Street fashion – gatvės mada – laisva, apdribsi bei daug drabužių sluoksnių turinti apranga, išsiskiriančios šukuosenos bei ryškūs aksesuarai, viskas, kas parodo, kad žmogus priklauso gatvės subkultūrai.

6. Beatbox – vokalinė perkusija. Tai įvairūs ritmai, būgnų dūžiai ir muzikiniai garsai, kurie išgaunami burna, naudojant lūpas, liežuvį ir balsą. Gali būti įtraukiamas ir dainavimas bei vokalinės improvizacijos, kuriomis bandoma išgauti muzikos instrumentų garsus.

7. Street language – gatvės kalba – JAV juodaodžių slengas, tam tikri žodžiai ar išsireiškimai, kurie tampa tarptautiniais ir jokie naujadarai jų nepakeičia. Gatvės kalboje daug anglicizmo, kurį galime ne tik vis dažniau išgirsti šnekamojoje kalboje, bet ir pamatyti gatvės renginių aprašymuose.

8. Street knowledge – gyvenimiška patirtis įgyjama gatvėje arba sugebėjimas išgyventi „gatvėje”. Tai žinios ir išmintis, kurias įgauni būdamas gatvės subkultūros aplinkoje, kai patiri nuotykius, kurie nėra būdingi tavo kasdienybėje.

9. Street entrepreneurialism / deeling – gatvės prekyba, dažniausiai savo sukurtų daiktų, pavyzdžiui – įrašų, pagrindinis platinimas.

Gatvės subkultūra nuo pirmų savo, kaip subkultūros, egzistavimo dienų turėjo neigiamą įvaizdį. Juodaodžių grupuotės nuolat įsiveldavo į muštynes, grumtynes ar susišaudymus. Gatvės buvo išmargintos įvairiausiais piešiniais ir vis atsirasdavo piktų žmonių, kurie piešėjus laikydavo vandalais, o visus jų kūrinius – vandalizmu. Neatskiriama šios subkultūros dalis tapo ir **ekstremalus sportas**. Vis daugiau jaunuolių pradėjo važinėti riedlentėmis miesto centruose, šokinėti ant turėklų bei šaligatvių kraštų, kurie po kurio laiko tapdavo gerokai nutrinti, kas žmonėms ir valdžiai kėlė nepasitenkinimą bei privertė susimąstyti, kaip su tuo kovoti. Šalyse, kuriose gatvės subkultūra turi gilesnes šaknis, buvo atidarytos pirmos, specialiai ekstremaliam sportui skirtos, edvės. Taip jaunuolių lakstymas neleistinose vietose ar gatvėse, persikėlė į parkus, kurie po kiek laiko įgavo savo pavadinimus - Skate park. Turėdami savo edves, ekstremalaus

sporto fanai pradėjo rengti įvairius renginius, kurie susilaukė ne tik didelio dalyvių skaičiaus, bet ir susidomėjusių žiūrovų dėmesio. Po kiek laiko, žmonės, kurie užsiminėjo ekstremaliu sportu buvo pastebėti įtakingų žmonių ir kviečiami į televiziją, įvairius šou ar reklamas, taip dar labiau padidindami susidomėjimą ekstremaliu sportu ir jo veiklomis. Sėkmingi renginiai ir geri atsiliepimai pritraukė ne tik žmonių, bet ir didelių kompanijų, tokių kaip: Nokia, Red Bull ar Coca-cola dėmesį, kurios pareiškė norą bendradarbiauti. Ekstremalus sportas virto vienu iš pagrindinių gatvės subkultūros elementu, kuriuo didieji gamintojai ir reklamos agentūros iki šiol naudojasi, ieškodami rinkos segmento savo naujiems produktams (Gudaitė, 2010). Tai buvo didelis pripažinimas gatvės subkultūrą atstovaujantiems žmonėms, kas dar labiau išskėlė gatvės subkultūrą į aukštumas.

Prie ekstremalaus sporto buvo priskirta ir dar viena, vis labiau populiarėjanti sporto sritis - gatvės šokiai, kurie taip pat sulaukė didelio garsiųjų prekių ženklų dėmesio. Daug metų visame pasaulyje vyksta tradiciniai gatvės šokių renginiai, konkursai, festivaliai ar tiesiog šokėjų susibūrimai, kuriuose dažnai galima pamatysi tokių ženklus kaip: Red Bull, Adidas, Puma, Converse, Nike, Coca-cola reklamas. Būtent šie dideli, garsūs ir visame pasaulyje gerai žinomi vardai, naudojami gatvės subkultūros elementais, kad parduotų savo kuriamus produktus, o tai tik įrodo, kad visa gatvės subkultūra smarkiai plečiasi, generuoja naujas idėjas, skatina aktyviai įsitraukti vis daugiau žinomų vardų, o visa tai patvirtina renginiai, kurie pamažu tampa tradiciniais (Gudaitė, 2010).

1.3. Gatvės šokiai

Pasak J. Pablón (1999) norint tinkamai pažinti bei perprasti gatvės šokių istoriją, reikia keliauti ne tik Niujorke, bet ir už jo ribų. Nors įvairios šokių formos susijusios su hiphopu atsirado Niujorke, daugelis kitų pvz: poppingas (angl. „popping“) ir lockingas (angl. „locking“), atsirado ir vystėsi JAV vakarinėje pakrantėje, kaip visiškai skirtingo kultūrinio judėjimo dalis. Didelio žiniasklaidos susidomėjimo sulaukia gatvės šokiai, 1980 metais buvo suskirstyti iš įvairių šokio formų, tokių kaip „b-boying“, „b-girling“ ar „Brooklyn uprockig“ į vieną visumą, pavadinimu – breiko šokiai. To pasekoje, tokios subkultūros, kaip vakarų pakrantės „funk“ subkultūra ir jos judėjimas buvo pamirštos, nepastebimos ir neįvertintos, nes visuomenė buvo susidariusi klaidingą nuomonę apie šių subkultūrų atsiradimą ir nežinodami tikrųjų faktų, skelbdavo tai, kas tuo metu buvo artima didžiajai visuomenės daliai. Būtent tokie neteisingi pavyzdžiai, kurie labai kenkia kiekvieno šokio stiliaus raidai, paskatino tuometinius gatvės šokių fanus plačiau pažvelgti į gatvės šokių stilius bei jų atsiradimo priežastis.

Aštunto dešimtmečio pradžioje Niujorko getuose atsirado nauja, dar nežinoma subkultūra pavadinimu hiphop. Kiekvienas šios subkultūros elementas turėjo istoriją ir terminologiją, kurios

padėjo plėtoti kultūrinį judėjimą. Pagrindiniai veiksniai, kurie suteikdavo gyvybę visiems hiphop subkultūros elementams buvo: ritmas, kurį parinkdavo didžėjai, šokejų judėjimas, MC ir išskirtinė apranga. Šios subkultūros pradžia laikoma 1980-ųjų pradžia, kuomet DJ Afrika Bambaataa pavadino dinamišką miesto judėjimą – hip-hop (Pabon, 1999).

Tuo pačiu metu, tam tikri žodžiai, taip pat tapo šokio formų pavadinimais, tokiais kaip „rockin“ ir „breakin“, kurie paprastai vartojami didelio intensyvumo veiksmams atlikti. Šie žodžiai įsiliejo į šnekamąją kalbą ir tapo dažnai vartojamais. Pavyzdžiui, žodžiu „rockin“ buvo galima pagirti žmogų, kuris gerai šoka, pasakant frazę „you are rockin the dance floor“ arba pagiriant renginio vedėją, pasakant „you are rockin the mic (microphone)“. Žodis „breakin“ atvirkščiai, buvo naudojamas kaip atsakas į įžeidimą ar papeikimą, pavyzdžiui, jeigu kalbant su kitu asmeniu pokalbis yra pertraukiamas, dažniausiai tas žmogus sulaukdavo klausimo „why are you breakin‘ on me?“ (kodėl mane pertraukėte?). „Break“ taip pat buvo ir muzikos įrašo dalis, kada dainos ritmas pasiekdavo agresyvumo viršūnę, taip ritmo vedami breiko šokėjai, galėdavo sureaguoti, kada parodyti savo išpūdingiausius žingsnelius.

Jamaikietis didžėjus Kool DJ Herc sukūrė terminus „b-boy“ ir „b-girl“, kuriais buvo vadinami breiką šokantys vaikinai ar merginos. Viename vakarėlyje, kuriame Kool Herc leido muziką, ritmui beveik pasiekus agresyvumo viršūnę, jis, paėmęs mikrofoną į rankas, kreipėsi į susirinkusius šokėjus sakydamas: „B-boys ar esate pasiruošę?! B-girls, esate pasiruošę?!“. Ore susidariusi įtampa buvo lyg ženklas, kuris šokėjams nurodė, kad tai jų laikas išeiti ir pasirodyti šokių aikštelėje (Pabon, 1999).

Pačioje breiko šokio pradžioje, daugelis breiko judesių buvo atliekami labai statiškai, įsitempiant ir stovint tiesiai, todėl breiko šokio subkultūrai vystantis, tokie judesiai buvo pavadinti – top rocking (viršutinės kūno dalies judėjimas). Šis judėjimas, jo struktūra bei judesiai, pasisėmė daug įkvėpimo iš brooklyn uprocking'o, lindi hop'o, salsos ir daugelio kitų afroamerikiečių šokių. Breiko šokis taip pat yra artimas su kovos menais, netgi tam tikri judesiai yra įkvėpti kovos menų, pvz: capoeros.

Capoera yra saviginos forma, iš šono pažvelgus atrodanti lyg šokis, kuris buvo pristatytas Afrikos vergų Brazilijos gyventojams Ši forma turi keletą judesių, kurie yra labai panašūs į tam tikrus breiko šokių žingsnelius. Skirtingai nuo kovos menų filmų, iki 1990-ųjų, šokių aikštelėse, capoera nebuvo matoma. Panašu, kad top rocking'as išsivystė palaiapsniui, palikdamas erdvės augimui, naujovėms ir individualiam kūrybiškumui, kuris stipriai pasireiškia per konkurencinį šokio pobūdį. Tas pats sakoma apie visas šokio formas, kurios susijusios su hiphop arba funk šokių stiliais: tol, kol šokėjai atstovauja šokio stiliaus šaknis, visa kita gali būti pagražinta individualiais skoniais (Pabon, 1999).

J. Pabon (1999) teigia, kad didelio konkurencingumo pasekoje, top rocking'o šokėjai savo judėjimą papildė dar dviem elementais - footwork (greiti kojų žingsneliai atliekami ant žemės, svorį palaikant rankomis) ir freezes (šokėjo sustingimas, kuo sudėtingesnėje pozicijoje, rankas laikant ant grindų, o kojas – ore). Pavyzdžiui, vienas šokėjas gali pradėti šokti nesunkiais, top rockin judesiais, tada kristi ant žemės, rankomis laikant savo kūno svorį padarytą keletą greitų kojų judesių ir viską užbaigti kojų iškelimu virš galvos ir sustingstant toje pozicijoje. Jo varžovas, norėdamas laimėti šią šokių kovą, turėtų padaryti dvigubai daugiau greitų judesių naudojant footwork elementą ir šokio pabaigoje sustingti sudėtingesnėje pozicijoje.

Viršutis kūno judėjimas (top rocking) nebuvo pakeistas žingsnelių, kurie atliekami ant žemės. Jie kartu buvo pridėti prie breiko elementų ir tapo svarbiomis breiko šokio detalėmis. Daugelis galėjo pamatyti skirtumą, tarp pažengusio ir pradedančiojo breiko šokėjo, nes pažengęs šokėjas daug laisviau ir subtiliau šokdamas pereidavo nuo viršutinio kūno judėjimas (top rocking) iki judesių ant žemės (floorwork). Perėjimas tarp šių dviejų elementų tapo vienas iš svarbiausių dalykų breiko šokyje ir laikui einant įgavo pavadinimą „drop” (nusileidimas). Iki šių dienų, breiko šokėjai stengiasi laikytis posakio „the smoother the drop, the better” (kuo lengsvesnis/minkštesnis nusileidimas, tuo geriau).

Labai reikšmingas buvo judėjimas iš ir į „freeze'ą” (sustingimą). Jis parodydavo šokėjo gebėjimą kontroliuoti savo kūną, galią, tikslumą, o kartais ir humorą. Sustingimai dažniausiai buvo naudojami derinių serijos pabaigai arba oponento pažeminimui. Po kiek laiko, skirtingi sustingimai gavo ir savus pavadinimus, bet patys populiariausi liko „chair freeze” - kuomet šokėjas galėjo judėti toje pozicijoje t.y. rankų, dilbio ir alkūnių pagalba, laikant visa savo kūno svorį iškelta virš galvos ir laisvai judinti kojas ir klubus bei „baby freeze”, kuomet sustingimas nereikalavdavo daug fizinės jėgos, kojas buvo galima laikyti ant žemės.

Breiko šokyje daug sukinių, nesvarbu ar tai sukimasis ant galvos, ar žmogaus apsisukimas aplink savo ašį. Breiko šokėjas Ken Swift išvelgė vieną labai svarbų dalyką, jog visi apsisukimai skatina pagreitį ir gerina pusiausvyrą, kas reikalauja mažiau raumenų jėgos nei kojų judėjimui (angl. „footwork”) ar sustingimui (angl. „freeze”). Fizikos dėsniais taip pat pavyko tai įrodyti – apsisukimai reikalauja greičio, o greitis kuria pagreitį. Tiesa, nors pačio breiko šokio esmę labai nustelbė pernelyg daugybė apsisukimų ir akrobatinių triukų, breiko šokio pradininkai sugalvojo jiems atskirą pavadinimą „power moves” (jėgos judesiai) ir įtraukė juos į breiko šokio elementus.

1960-ųjų pabaigoje Brukline, Niujorke gimė dar vienas šokio stilius hiphop subkultūroje pavadinimu „Brooklyn uprocking“. Jis buvo įkvėptas breiko šokio elementų ir daugelis galėjo pastebėti net tokių pačių judesių. Šiame stiliuje labai populiarios tapo šokėjų kovos (angl. „battles“), kuomet du aponentai kovodavo vienas priešais kitą, rodydami geriausius savo šokių

judesius. Šis šokių stilius susideda ir greitų kojų ir rankų judesių, posūkių ir šuolių, nusileidimų ir sustingimų. Šio šokio dvasia buvo panaši į breiko šokį, bet kitokia forma. (Pabon, 1999).

Nors gatvės subkultūra vis dažniau yra vadinama hiphop subkultūra, ji turi daug gilesnę istoriją nei hiphop šokio forma. Šis šokių stilius gyvuoja kiek ilgiau nei 50 metų, tačiau šio stiliaus judesiai ir muzika kultūroje įsitvirtinę daug seniau. Manoma, kad hiphop šokiai oficialiai prasidėjo Niujorke 1960-ųjų pabaigoje ir 70-ųjų pradžioje. Per šį laiką žmonės, neturėdami profesionalių šokių trenerio, bet su natūraliu judėjimo instinktu, pradėjo šokti tiesiog gatvėse. Hiphopo judesiai buvo įkvėpti sudėtingų ritmų ir Afrikos šokių judesių, kurie kartu su muzika, būrė žmones į naują meno atšaką. Nors šiame šokio stiliuje galima pamatyti daugybę skirtingų stilistikų, būtent hiphopas išsiskiria savo laisvumu, noru improvizuoti bei aukšta konkurencija tarp šio stiliaus šokėjų.

Kai hiphopas pirmą kartą pasirodė gatvėse, tai buvo labai panašu į išskirtinius pasirodymus, kurie atstovavo neformalią šokio kultūrą. Žmonės prašydavo šokėjų parodyti tam tikrus judesius toje pačioje gatvėje, krepšinio aikštelėje ar ten, kur juos tiesiog pamatydavo. Šiam judėjimui sparčiai paplitus ir vis daugiau šokėjų ištraukus į šį šokio stilių, gatvės scena persikėlė į patogesnes šokių vietas. Šokėjai pradėjo statyti choreografijas, kuriose būdavo įtraukti jau visiems gerai žinomi judesiai, tačiau išliko naujoviškas ir konkurencingas hiphopo pobūdis. Dažniausiai šokėjai šokdavo kovos pavidalu – vienas prieš vieną, kuomet ratu sustoję žmonės, skanduodavo ir plodavo, taip palaikydami labiausiai patinkantį šokėją.

1980-aisiais atsirado vis daugiau klubų, ypač didesniuose miestuose, kur vis daugiau šokėjų rinkdavosi parodyti savo naujuosius judesius. Taip pat padaugėjo tiek neformalių, tiek formalių konkursų. Neformalūs konkursai prasidėjo tuomet, kai iš minios šokėjų būdavo atrinkti tie, kurie labiausiai sužavėdavo savo judesiais, taip priversdami kitus palikti šokių aikštelę. Šiems neformaliems konkursams vis labiau populiarėjant, jie tapo hiphopo naktinių klubų dalimi. Nesvarbu ar jie buvo iš anksto reklamuoti, ar įvykdavo netikėtai, būtent konkurencinė prigimtis padėjo hiphopui išlaikyti nuo pat pradžių egzistuojančią mūsų kultūrą.

Hiphop šokių stilius yra toks galingas, jog prasidėjęs gatvėse, jį vis dažniau gali pamatyti ir didžiosiose scenose ar televizijoje. Populiarūs hiphopo šokėjai gali užkariauti šokių aikštelę esančią klube, bet taip pat gali sužavėti teisėjus varžybose ar nacionalinės televizijos auditorijas. Žymus Australijos šokėjas ir choreografas Wade'as Robson'as sukūrė savo televizijos laidą pavadinimu „The Wade Robson Project“ (Wade'o Robson'o projektas), kurioje teisėjų bei žiūrovų pagalba yra renkamas talentingiausias hiphopo šokėjas. Šioje laidoje varžosi visame pasaulyje gerai žinomos šokių grupės ir stengiasi sužavėti televizijos laidos žiūrovus savo judesiais ir stiliumi. Taip pat nuo muzikinių laidų televizijoje ir socialinių tinklų atsiradimo, hiphopas dominuoja daugelyje muzikos vaizdo įrašų (Crawford, 2006).

Los Andžele, Kalifornijoje, Dan Cambell, sukūrė dar vieną gatvės šokių stilių pavadinimu – locking. Bandydamas imituoti visiems gerai žinomą viščiuko šokį (angl. „funky chicken”), Dan Campbell pridėjo savo rankų ir kūno sąnarių fiksavimo efektą, kuris tapo žinomas, kaip jo „vizitinė kortelė”. Vėliau jis suformavo ir savo pirmąją locking šokių stiliaus komandą, pavadinimu „The Lockers”, kurie visi dalinosi šio šokio kūrimu. Šių pradininkų sukurti žingsniai ir judesiai įgavo pavadinimus, kuriuos visi stengėsi atkartoti. Pagrindinė šio šokio struktūra sujungė aštrius, linijas palaikančius judesius bei elastingą judėjimą.

Locking šokio stilius yra konkretus judėjimas, kuris susideda iš įvairių žingnių ir judesių derinių, kurie panašūs į breiko šokio elementą „freeze” (užsaldymas) ir staigias pauzes. Kombinacijos gali būti sudarytos iš „point” (taškas) serijos, kuomet ištiesta ranka, su rodomuoju pirštu yra nukreipiama įvairiomis kryptimis. Šokėjai sujungė išgalvotus žingsnių modelius su kojomis įvairiomis sekomis. Šis stilius pasiekė populiarumo viršūnę, kai komanda „The Lockers” šio stiliaus žingsnelius pradėjo rodyti įvairiose televizijos laidoose, tokiose kaip: „Johny Carson Show” ar „Saturday Night Live” (Pabon, 1999).

1976 metais. Fresno mieste, Kalifornijoje, buvo suburta dar viena komanda pavadinimu „The Electronic Boogaloo Lockers“, kurios įkūrėjais laikomi Sam Soloman, Nat’as Johnson’as ir Joe Thomas. Didžiausi Samo įkvėpimo šaltiniai buvo: Tvisto šokis, animacija ir kasdieninės žmonių idėjos. Samas Solomanas derino neįtikėtinus žingsnius ir judesius, taip duodamas pradžių šokiui, kurį vėliau jis pavadinimo „boogaloo“. Šis stilius apima izoliuotus aštrius kampus, dubens sukimo ir kiekvienos kūno dalies atskirą judėjimą. Sam’o brolis Timothy Soloman šį šokį apibūdino kaip judėjimą, kuomet atskiros kūno dalys juda skirtingomis kryptimis. Vėliau paplito terminas „popping“, kuris buvo naudojamas apibūdinti staigius raumenų susitraukimus, įvykdytus tricepsu, dilbiais, kaklu, krūtine ir kojomis. Šie judesiai akcentuodavo šokio judesį, sukeldami lyg greitą sukrėtimą. Poppingas tapo bendru terminu daugeliui praeities ir dabarties šokio stilių bei technikų. Samo pagalba, poppingas labai išpopuliarėjo ir sudomino daugelį žmonių. Šio stiliaus stipriosios pusės buvo perėjimai tarp žingsnių ir judesių, kurie buvo sklandūs, tikslūs ir nenuspėjami, kartais net pristatomi su tam tikru charakteriu arba atvirkščiai – subtilumu. Įvairūs judesiai buvo drąsiai ir aiškiai demonstruojami tiek solo, tiek komandiniuose pasirodymuose, bet einant laikui, poppingas buvo klaidingai perteikiamas, jaunesnės kartos neteko savo pradinių formų ir taip, šis šokių stilius, prarado savo grynumą.

Galima teigti, jog visos šokių formos prisidėjo prie fenomenalių gatvės šokių formų vystymosi. Ir visgi, būtina pastebėti, kad kiekvienas šokių stilius turi atskirą, savitą istoriją, skirtingą muzikos įtaką, aprangos kodą bei terminologiją, nors visi šie dalykai, 9-tame dešimtmetyje buvo sumaišyti žiniasklaidos atstovų. Taip pat šias šokių formas galime dažnai pastebėti muzikiniuose klipuose, reklamose ar filmo ištraukose, taip atskleidžiant tik mažą šių šokių

dalį. Šokiai tampa vis labiau komercializuojami ir taip jie praranda spontaniškumą. Ratukas – rato formos erdvė, kuri natūraliai susiformuoja kam nors pradėjus šokti ir šokėjas, išorės nevaržomas gali kreipti savo šokį į skirtingas puses. Būtent šis laisvės jausmas skatina kūrybingumą, nes šokėjas visą laiką reaguoja į besikeičiančią muziką, stebėtojų nuotaikas, visada stebi erdvę ir mintyse žino, kad tarp publikos yra ir jo potencialūs priešininkai. Perėjimas į didžiąją sceną nuo mažo šokio ratuko padarė didelę įtaką šokėjams, o, svarbiausia, jų kuriamam menui. (Pabon, 1999).

Kiekvienas gatvės šokių stilius turi savo išskirtinę atsiradimo istoriją, su kuria turi susipažinti kiekvienas, pradėjęs šokti žmogus. Istorija nepadeda gerinti šokių judesių, bet padeda žmogui suprasti, kad už tai, ką dabar galima daryti laisvai, praeityje žmonės kovojo ir stengėsi, kad tai būtų pripažinta. Tikslingas istorijos bei faktų perteikimas ateities kartoms – būtent tai išlaiko gatvės šokių poziciją gatvės subkultūroje. Ir netgi šiomis dienomis, kai gatvės šokius vis dažniau galima išvysti televizijos ekranuose, galima įvertinti, koks ilgas kelias buvo nueitas, kad tai įgautų pripažinimą ne tik subkultūroje, bet ir visuomenėje.

1.4. Gatvės šokių bendruomenė

Populiarėjant gatvės šokiams, plečiantis gatvės šokėjų gretoms bei augant gatvės šokių renginių skaičiui pradėjo daugėti ir gatvės šokėjų bendruomenių. Gatvės šokių bendruomenė apibrėžti nėra paprasta, nes iki šių dienų nėra tikslingo ir vieningo nutarimo, kaip apibūdinti bendruomenės sąvoką. Yra daugybė apibrėžimų, pasisakymų, kurie vienaip ar kitaip prisideda prie sąvokos „bendruomenė“ apipavidalinimo. Šiais laikais, daugelis žmonių, norėdami apibūdinti šią sąvoką, netgi naudoja žodį – bendrija. Pasak R. Derrett bendruomenė atsiranda tuomet, kada keletas žmonių turi bendrą viziją, aiškų tikslą, gerbia vieni kitų asmeninę nuomonę ir indėlį, bendruomenės gerinimo labui. Taip pat bendruomenė apima tarpusavio bendradarbiavimą, bendruomenės problemų sprendimą bei pergalių šventimą (Derrett, 2014). Jausmas, kad priklausai tam tikrai bendruomenei, yra pagrįstas patirtimi ir orientuotas į kelių asmenų tarpusavio ryšį. Dažniausias bendruomenės tipas yra pagrįstas geografinė vieta, tačiau taip pat gali apimti ir narystę tam tikroje grupėje, šiuo atveju komandoje ar šokių studijoje, taip pat asmenis, turinčius panašius įsitikinimus, elgesį, charakterio savybes bei vertybes. Psichologai D. McMillan ir D. Chavis, 1986 metais, pristatė stiprios ir vieningos bendruomenės teoriją, kuri susideda iš keturių elementų:

1. Narystė (tam tikroje bendruomenėje), kuri susideda iš ribų (drabužiai, kalba ar ritualai), emocinio saugumo, jausmo, kad kažkam priklausai ir bendros simbolių sistemos (logotipai, pavadinimas, vardas).

2. Įtaka – pasitikėjimo kūrimas. Žmonės turi žinoti ko gali tikėtis vieni iš kitų bendruomenėje.

3. Poreikių patenkinimas – bendruomenės narių apdovanojimas už jų dalyvavimą siekiant savo norų bei tikslų.

4. Bendri emociniai ryšiai – pagarba bendruomenės nariams, dalyvavimas renginiuose, diskusijų kūrimas, dvasinis ryšys (E. Schwarz, R. Tait, 2014).

Sukurti atskirą bendruomenę bei suburti panašiai mąstančius žmones – nėra lengva. Bendruomeniškumo vystymas reikalauja daug laiko, didelių pastangų bei palaikymo. Gatvės šokių bendruomenė susideda ne tik iš šokėjų, tai gali būti ir žmonės, kurie domisi šia sritimi, lankosi renginiuose, dalyvauja diskusijose. Taip pat prie bendruomenės gali būti priskirti jaunųjų šokėjų tėvai, kurie mato savo vaikų tobulėjimą, bendrauja su treneriais ir studijų, kuriuose šoka vaikai, vadovais.

Bendruomenės gali būti įvairių tipų: kaimo, profesinės, virtualios, interesų ar veiklos (Leliūgienė, 2011). Gatvės šokių bendruomenė labiausiai siejasi su interesų ir veiklos tipais. Taip pat ji skirstoma į dar mažesnes, pavyzdžiui, studijos, kurioje šokama, bendruomenę, ar tam tikro gatvės šokių stiliaus, kurį šoką, bendruomenę. Taip žmonės jaučiasi apsupti bendraminčių, turinčių panašias vertybes ir siekiančių to pačio tikslo. Priklausant grupei ar komandai, treneris tampa autoritetu, didžiausiu palaikymo šaltiniu bei motyvacijos užtaisu, o komanda – antra šeima. Kiti gatvės šokėjai, atvirkščiai, nori būti nepriklausomi, atstovauja tik save, mokosi bei treniruojami individualiai ir priklauso gatvės kultūrai, konkrečiau – neišskaidytai gatvės šokių bendruomenei, ir ją stiprina savo rengiamais renginiais, vakarėliais, privačiomis pamokomis ar tiesiog, šokėjų susibūrimais.

Gatvės šokių renginiai – vienas pagrindinių veiksnių, kuris labiausiai prisideda prie gatvės šokių bendruomenės stiprinimo bei augimo. Pasak H. Irshad (2011), renginiai yra skirti švęsti, atkreipti dėmesį į siunčiamą žinutę. Renginiai turi tiesioginį poveikį tam tikrai bendruomenei (Irshad, 2011). Jie suteikia galimybę dalyviams pasirodyti, išbandyti savo jėgas šokių kovose, toliau ugdyti savo įgūdžius ir mokytis iš kitų. Bendruomenės renginių tikslas yra pritraukti kuo daugiau žmonių - nuo bendruomenės narių iki besidominčiųjų bendruomenės veikla. Taip pat siekiama skleisti žinią visuomenėje, jog bendruomenė populiarėja, auga, siekiama ją stiprinti bei motyvuoti bendruomenės narius.

Taigi, bendruomenėje nėra svarbus žmonių skaičius, ar ji didelė, ar maža. Svarbiausia, kad bendruomenėje esančius žmones jungtų vienas tikslas, jie rastų bendraminčių, kitų žmonių su panašiomis vertybėmis, jaustųsi gerbiami ir išgirsti bei siektų problemų sprendimų, bendruomenės gerinimo tikslais.

2. GATVĖS ŠOKIŲ SUBKULTŪRA LIETUVOJE

Šioje dalyje bus analizuojama gatvės subkultūra bei jos raida Lietuvoje. Taip pat analizuojami gatvės šokiai ir gatvės šokių bendruomenė Lietuvoje.

2.1. Gatvės šokių subkultūros raida Lietuvoje

Lietuvoje gatvės subkultūros raida prasidėjo nuo breiko šokio, 1984 metais, kuomet byrėjo TSRS. Būtent šis šokis buvo toks populiarus, jog tuo laiku netgi vyko vienintelis breiko festivalis pavadinimu „Papūga“, kuris buvo organizuojamas trejus metus iš eilės. Palangoje vykdavęs festivalis priviliodavo ne tik gausybę šokėjų iš visos Sovietų sąjungos, bet ir šimtą kartų daugiau smalsuolių ir nemažas milicijos pajėgas (juk tuo metu plačiomis kelnėmis apsvilkęs, baltus sportinius batelius dėvintis bei siaurais akiniais nuo saulės pasidabinęs jaunimas kėlė daugiausia problemų teisėtvarkos pareigūnams). Tuo metu, neblogai breiko judesius atliekantys, šokėjai galėdavo ir užsidirbti – restoranų administratoriai mielai sutikdavo breiko šokėjus. Nors ir apsilankę restoranuose ar patekę į televiziją, breikas Lietuvoje išlaikė gatvės prigimtį. Kartais sostinės gyventojai netgi galėdavo išvysti neįprastą reginį – keliolikos jaunuolių koloną, einančią gatve ir atliekančius įvairius breiko triukus. (Traškutis, 2006). Tuo pačiu metu, per sieną sunkėsi vis daugiau informacijos apie vakaruose gyvuojančias kultūras ir subkultūras, ir jaunimui svarbiausia jų sudėtinę dalį – muzika, kuri įsitvirtino ir Lietuvoje. Pačioje pradžioje jos pasekėjus suskaičiuoti būtų pakakę vos dviženkliai skaičiai per visą Lietuvą, bet laikui einant tas skaičius sparčiai didėjo. Šis judėjimas galų gale virto „pirmąja banga“ bei savotiška mada. Vis didėjo hiphopą propaguojančio jaunimo skaičius, tačiau keičiantis muzikos stilių dominavimui, keitėsi ir daugumos asmeninis įvaizdis. Laikas bėgo, populiarumo banga nuslopo, tačiau tie, kurie tuo iš tiesų tikėjo – liko.

Pirmasis laisvės gurkšnis virsta galinga banga, kuomet Lietuvos gatvės pradeda puoštis pirmaisiais grafičiais, miesteliuose atsiranda įvairių susibūrimų ir organizacijų, taip pat nauji MC pradeda repuoti lietuviškai. Nepaisant visų vykstančių įvykių, šio proceso dar nebuvo galima vadinti subkultūra, nes daugumai žmonių tai atrodė laikinas mados reikalas, kuris praeis taip pat staigiai, kaip ir atsirado. Nors jaunimas žavėjosi naujovėmis, ieškojo išpūdžių, jie priėmė viską ką siūlė vakarų kultūra. Tačiau toldamos nuo savo ištakų, kito ir hiphopo subkultūros idėjos, kurios suformavo naujas simbolių sistemas, iš kurių ryškiausios įgavo apčiuopiamas socialines kultūros formas, su savo nauja pasaulėžiūra, ideologija, estetinė išraiška bei bendravimo būdais (Medzevičius, 2008). Taigi galima teigti, kad pirmosios hiphopo subkultūros atstovai tik kopijavo šios subkultūros išraiškas, bet nesigilino į jos prasmes. Žinoma, natūraliu atrankos būdu išryškėjo tikrieji hiphopo subkultūros pasekėjai, kurie stipriai prisidėjo prie hiphopo subkultūros prikėlimo.

Viename interviu, didžėjus ir renginių organizatorius Gintaras Žukauskas (DJ Playa G) yra pasakęs: „Gatvės kultūra yra gyvenimo būdas iš kurio neišaugama. Galbūt viskas atsibosta, jei šia kultūra domiesi tik paviršutiniškai. Tačiau kai į viską žiūri rimčiau ir įsigilini, vaikiškumui praėjus, atsisijoją tai, kas iš tiesų svaru“ (Zenkutė, 2007).

Po didelio populiarumo sulaukusio „Papūga“ festivalio Palangoje, 1989-ais metais pradedami organizuoti pirmieji breiko šokio festivaliai, kurie vyko Panevėžio kultūros namuose, Panevėžyje. Dar po kelerių metų, 1995-ais metais, radijo stotis „Ultra Vires“ pradeda transliuoti pirmąją lietuviško hiphopo radijo laidą, ir kai 1997-ais metais nuspręsta Vilniuje, Sereikiškių parke atidaryti pirmąją atvirą skatepark'ą Lietuvoje, o dar už metų startuoja pirmoji interneto svetainė apie hiphopą (www.hip-hop.lt) - visiems buvo aišku, kad gatvės subkultūros populiarumo banga sugrįžo su trenksmu.

Antroji hiphopo populiarumo banga turėjo didelę įtaką jaunosioms kartoms, kurios galėjo lygiuotis ne į kitų šalių reperius ar šokėjus, bet į tuos, kurie Lietuvoje iškilo po pirmosios bangos. Tiesa, atsirado ir daugiau renginių, įvairių festivalių bei vakarėlių, kurie leido dar labiau pažinti šią subkultūrą.

- 2000 m., Vilniuje „Geležinis kablys“ – Pirmasis hiphopo DJ turnyras.
- 2000 m., Radijas „Labasfm“ – Antroji lietuviško hiphopo radijo laida „Gatvės lyga“.
- 2001 m., Klaipėda – Pirmojo Lietuvoje uždaro skatepark'o atidarymas.
- 2001 m., Vilnius (vėliau ir visa Lietuva) – Pirmasis visuotinio pripažinimo sulaukęs lietuviško hiphopo albumas „G&G Sindikatas – Gatvės lyga“.
- 2001 m., Klubas „Amerika“ – Hiphopo vakarėlių ciklas. Pirmieji „open mic“ vakarai.
- 2001 m., Vilnius – Išleidžiamas pirmasis lietuviško hiphopo rinkinys „Ultimatumas – 1“.
- 2002 m., Joniškis – Pirmasis hiphopo festivalis Lietuvoje.
- 2003 m., Vilnius „Aktorių namai“ – Pirmosios MC kovos.
- 2003 m., Klaipėdos koncertų sale – Pirmoji paroda Lietuvoje apie miesto kultūrą „Freak in Art“.
- 2003 m., Kaunas, Karo muziejaus kiemelis – Pirmasis skate show.
- 2004 m., Vilnius „Aktorių namai“ – Pirmasis vokalinės perkusijos (beatbox) konkursas.
- 2006 m., Vilnius, Klubas „Connect“ – Pirmieji lietuviško hiphopo muzikos apdovanojimai.

- 2007 m., Kaunas (vėliau visa Lietuva) – Pirmas lietuviškas žurnalas apie hiphopą „Dub dub magazine“ (www.hip-hop.lt).

Hiphopas Lietuvoje senų tradicijų neturi. Šis judėjimas Amerikoje gali būti laikomas kaip juodaodžių ir lotynų amerikiečių pasipriešinimo forma. Lietuvoje tai buvo daugiau mada nei protestas. Vienas iš pirmųjų, šiuolaikinio hiphopo, lietuvių choreografų Olegas Staniulionis, filme apie gatvės šokius Lietuvoje „The Circle“ pasidalino savo prisiminimais: „Praktiškai buvo tokia kaip ir mada. Tais laikais jeigu žmogus diskotekoje, ar dar kur nors „nepavaro“ nors vieno judesio iš breiko, tai būdavo ne lygis“ (The Circle, 2012). Ir nors daugelis žmonių į gatvės subkultūrą žiūri paviršutiniškai, hiphopo aktyvistai jiems siūlo pažvelgti giliau, paklausti repo forma perteikiamos informacijos bei pasidomėti hiphopo šaknimis.

Visgi konkretaus, kategoriško ir vienareikšmiško atsakymo, iš kur tiksliai hiphopo subkultūra atkeliavo į Lietuvą nėra. Galima tik spėlioti ar ji atkeliavo tiesiai iš Jungtinių Amerikos Valstijų, ar iš Vakarų Europos, o gal net iš Rusijos – tikslus atsakymas nežinomas. Reikia suprasti, kad visos šalys daugiau ar mažiau pradėję puoselėti hiphopo subkultūrą, kuri kilusi iš JAV, ją transformavo ir perleido per save, pritaikydami ją prie vietinių sąlygų bei vietinio mentaliteto. Hiphopo subkultūra Lietuvoje niekada nebus tokia pati kaip Jungtinių Amerikos Valstijų juodaodžių ar, kaip Vakarų Europos hiphopo subkultūra. Skirsis tiek tekstų tematika, tiek rimavimo stilius, gyvenimo būdas bei grafiti piešinių braižas (Augustauskas, 2005). Nepaisant subkultūros skiriamųjų bruožų, visas jas jungia tie patys įsitikinimai, bendras tikslas bei jo siekimas.

Kaip nebūtų keista, bet Lietuvoje dar nemirė diskusijos, ar repas apskritai gali būti laikomas muzika. Reiktų neužmiršti, kad repas dabar yra tik viena iš išraiškos formų, kurią kiekvienas išnaudoja pagal savo muzikinį supratimą, o mašinos, pusnuogės mergijos ir papuošalai tėra, reklamos srityje, gerai žinomų vardų formuojamas stereotipas, kuriuo stengiamasi pritraukti kuo daugiau pinigų iš pasišventusių klausytojų, kurie tikriausiai nė nenutuokia, kokia gili ir įdomi yra klausomos muzikos istorija (Medzevičius, 2008). Viena iš populiariausių priežasčių, kuri verčia žmones neigiamai galvoji apie tam tikrus dalykus yra istorijos neišmanymas. Nesvarbu, ar tai būtų grafiti, ar repas, žmonės, nežinantys šių sričių raidos, niekada nesupras jų indėlio į kultūros ar subkultūros plėtrą ir augimą.

2.2. Gatvės šokiai Lietuvoje

Kartu su gatvės kultūros antrąją populiarumo banga, 1998-ais metais, Lietuvoje pagausėjo ir breiko šokėjų gretos. Atsirado naujų renginių, kurie kvietė šokiu besidominčius žmones tiesiog susipažinti, pabūti kartu, pasidalinti savomis patirtimis ir, žinoma, pašokti. Tuo metu informacijos apie vykstančius renginius nebuvo daug, plakatai ir bilietai buvo piešiami rankomis, tad reklama

pasiekė tik labai siaurą šokėjų ratą. Dažniausiai šokėjai sužinoję apie neformalų vakarėlį, dalindavosi žinia su savo pažįstamais, kuriuos sudominti užtekdavo paminėti, jog vakarėlio metu bus grojama repo muzika ir šokami breiko šokiai (The Circle, 2012).

Dokumentiniame filme apie gatvės šokius Lietuvoje „The Circle“, šokėjai pasakoja apie 1998-ais metais vykusius, pirmuosius breiko šokių renginius Lietuvoje, kuriuose energija liejosi per kraštus, o į renginius suvažiuodavo ne tik dalyviai, bet ir jų palaikymo komandos. Tai buvo didžiausia breiko banga, kuomet tik muzikiniuose vaizdo klipuose matomus šokių judesius, žmonės galėjo pamatyti gyvai. Einant laikui, komandines varžybas papildė šokių kovos, šokėjai galėjo varžytis tarpusavyje šokant vienas prieš vieną arba du prieš du.

9-ojo dešimtmečio pabaigoje prasidėjo go-go stiliaus šokio bumas. Jis buvo suprantamas kaip judesių improvizaciją grojant įvairiai muzikai klubuose, koncertuose ar vakarėliuose. Tuo pačiu metu pradėjo populiarėti ir gatvės šokiai, kitaip – streetdance.

Gatvės šokių pradininkai Lietuvoje prisipažįsta, kad iš pat pradžių net patys gerai nežinojo, koki stilių jie šoką. Dalyvaujamuose konkursuose jų niekas nesuprasdavo, nes jie stipriai išsiskirdavo iš kitų šokėjų savo netradiciniais judesiais. Choreografas Kęstutis Baranauskas, gyvendamas Vokietijoje susipažino su „streetdance“ šokiu užsienyje ir pamatęs viziją, kurią norėjo matyti ir Lietuvoje, 2005 metais, Kaune, nusprendė atverti, pirmosios gatvės šokių studijos duris. (The Circle, 2012). Nors pradžia ir nebuvo pelninga, šokėjus į priekį vedė vienas tikslas – dalintis šokiu. Daugeliui gerai žinomas šokių treneris ir gatvės šokių studijos Vilniuje „ANT“ įkūrėjas Dainius Žebrauskas – Skruzdėliukas, prisiminęs savo pirmąsias vestas šokių treniruotes, sakė: „Teorijos nemokėjome, buvome praktikai, patys patyrę traumų, lūžių ir nubrozdinimų, todėl aiškiai galėjome patarti, parodyti ir pamokyti. Beje, didelio biznio tada nepadarėme. Kai išdalinau kartu dirbusiems draugams, sumokėjau už studijos nuomą, liko 50 litų. Tokia buvo pradžia“ (www.15min.lt, 2016). Laikui einant gatvės šokių studijų daugėjo, jos išsiskirdavo tik savo tikslais – vienos orientuodavosi į varžybas, pasirodymus ir konkursus, kuriuos sudarė konkurencija ir kovos, kitos – į asmeninį šokėjų tobulėjimą.

Gatvės kultūra išsiskiria iš kitų kultūrų tuo, kad čia yra legalios kovos. Nesvarbu ar varžytųsi reperiai, ar grafiti piešėjai, ar gatvės šokėjai – tikslas yra geriau pasirodyti už savo oponentą. Daugelis šokėjų prisipažįsta, kad kovos (angl. „battles“) jiems sukelia stresą, nes nežinai, kokia muzika gros, jie nemėgsta žmonių spaudimo, kada privalai kažką įrodyti. Kiti šokėjai, atvirksčiai – jiems patinka konkurencija, kuri motyvuoja pasirodyti geriau (The Circle, 2012).

Jeigu šokėjų kovos yra pasirodymas prieš savo priešininką, šokio ratukai (angl. „cyphers“) – šokio dalinimasis su visais aplinkui. Ratu sustoję tiek šokėjai, tiek stebėtojai tampa ratuko dalimi ir apsupdami, rato viduryje šokantį šokėją, jį palaiko, motyvuoja ir mokosi. Ratukai dažniausiai vyksta prieš varžybas, prieš kovas, tai puikus būdas šokėjams apšilti ir pasikrauti gerų emocijų.

Būtent tokiais momentais šokyje galime išvelgti socialinį aspektą, nes tie žmonės, kurie gerai pažįstą šoki, juo gyvena, žino, kad šokėjai nešoka vien sau. Jie šoka, jog atrastų jungtį tarp savęs ir kitų, tarp vidinio ir išorinio pasaulių. Gatvės šokiai: hiphopas, breikas, lockingas, poppingas – jie visi prasidėjo kaip socialiniai šokiai, taip traukdami bendraminčius į bendruomenės dinamiką.

2006 metais Andro Lavrinovičiui kilo idėja suorganizuoti pirmąją gatvės šokių renginį pavadinimu „Urban Dance“, kuriame šokėjai galėjo pasirodyti ne tik su komandiniais pasirodymais, bet iš išbandyti savo jėgas šokių kovose hiphopo, poppingo, lockingo ir house kategorijose. Nors organizatoriai ir pripažįsta, kad pirmasis renginys buvo toks nuostolingas, kad ateinančius tris metus, visa kūrybinė komanda atidirbinėjo šio renginio debiutą (The Circle, 2012). „Urban Dance“ paliko įrašą istorijoje ir iki 2014 metų, buvo kasmetinis, daugiausiai gatvės šokėjų, pritraukiantis renginys Lietuvoje.

„Urban dance 2 vs. 2“, „Urban dance 7 vs 7“, Streetstyle“, „Can i kick it?!“, Lietuvos hiphop čempionatas, „Baltick Cup“ – tai tik keli Lietuvoje vykę renginiai, skirti gatvės šokių mėgėjams ir profesionalams, kurie kiekvienais metais pritraukdavo vis daugiau naujų žmonių. Šie renginiai ne tik suteikė galimybę susipažinti su bendraminčiais iš visos Lietuvos, bet ir iš užsienio. Vis dažniau į Lietuvą užsukdavo kitų šalių šokėjai, kurie ne tik dalyvaudavo konkursuose, bet ir vedavo pamokas bei seminarus, taip skatindami lietuvius judėti į priekį ir tobulėti. Sparčiai didėjo ir dalyvaujančių komandų skaičius konkursuose, pasirodymai tapdavo vis įdomesni, o kiekvienais metais renginiuose buvo galima išvysti ne tik gerai pažįstamus veidus, bet ir daugybę naujų (www.skillz.lt).

Devintus metus skaičiuojanti, gatvės šokių studija „SKILLZ“ – viena populiariausių gatvės šokių studijų Lietuvoje. Studijos įkūrėjas Dmitrijus Fofonovas yra puikus pavyzdys jaunimui, kad savo svajonių reikia siekti drąsiai. Inžinerijos specialybę turintis vyras, turėjo apsispręsti, kuria kryptimi gyvenime jis nori eiti. Kaip jis pats išsireiškė: „Atsistočiau prieš veidrodį, padariau keletą judesių ir supratau, kad esu šokėjas, ne inžinierius“. Supratęs, kad visas D. Fofonovo gyvenimas yra apie šokius, jis subūrė komanda, kuri jam padėjo atverti naujos, „SKILLZ“ šokių studijos duris Vilniuje. Šiuo metu, studijoje dirba 10 kompetentingų trenerių, vyksta net 8-ių skirtingų, gatvės šokių, stilių pamokos, yra 4-ios erdvios šokių salės ir beveik 100 įvykusių seminarų, kuriuos vedė šokėjai tiek iš Lietuvos, tiek iš užsienio. „SKILLZ“ studija kviečia ne tik išmokti judėjimo, muzikos pajautimo ir improvizacijos. Visos grupės, sezono metu, stato komandinius pasirodymus ir dalyvauja pasirodymuose Lietuvoje ir už jos ribų. Išvystyta medija sritis suteikia galimybę studijos nariams dažnai dalyvauti profesionaliuose vaizdo klipų filmavimuose, kas suteikia daugiau pasitikėjimo savimi. Taip pat visi studijos nariai kviečiami į, kiekvieną savaitę, vykstančias kūno lavinimo treniruotes, kuomet visas dėmesys teikiamas kūno stiprinimui ir minčių valymui. „SKILLZ“ studijos treneriai bei nariai, taip pat dažnai yra kviečiami ne tik į įvairius renginius, bet

ir į televiziją, kas leidžia jiems pasirodyti prieš didesnes auditorijas ir kitokiuose vaidmenyse. D. Fofonovo teigimu, šiais laikais, šokiai yra labai naudingi jaunimui, kuomet mokyklose yra per daug patyčių, vaikai labai nepasitiki savimi ir visą laiką bando surasti pripažinimą socialiniuose tinkluose. „Šokis vis tiek reikalauja ištvermės, darbo ir didelės motyvacijos, ir jei tu praeini tam tikrą kelią šokyje, tu būni pripažintas kitų šokėjų, draugų. Aplinkiniai pamato, ko esu vertas ir pradeda tave gerbti už tai. Tai suteikia pasitikėjimo savimi ir žmogus jaučiasi daug tvirčiau gyvenime. Mes turime labai daug pavyzdžių vaikų, kurie šoka po kelerius metus ir laimi čempionatus, turnyrus ir kiti į juos pradeda visai kitaip žiūrėti“ (Juršienė, 2016).

Šokių studija „SKILLZ“ ne tik populiari dėl savo vedamų treniruočių profesionalumo, bet taip pat ir dėl rengiamų renginių. Kiekvienais metais šokėjai iš visos Lietuvos bei užsienio yra kviečiami išbandyti savo jėgas organizuojamose šokių kovose, komandiniuose pasirodymuose, o vėliau – visi kartu atsipūsti vakarėlyje. Su kiekvienais metais renginiai auga, pritraukdami ne tik didesnius šokėjų ir dalyvių skaičius, bet ir užsienio žvaigždes – renginių komisijoje, dažniausiai, patogiai įsitaisę, sėdi garsiausi šokėjai iš viso pasaulio, kurie ne tik dalina balus šokėjams, bet taip pat veda ir išskirtinius šokių seminarus.

Šiai dienai Lietuvoje, turime platų, gatvės šokių studijų, pasirinkimą su daug profesionalių trenerių, kurie žinių semiasi ne tik Lietuvoje, bet ir visame pasaulyje. Daugelyje miestų gali rinktis iš skirtingų šokių stilių pamokų, taip pat yra skirtingo amžiaus kategorijos bei, šokėjai yra skirstomi į du lygmenis: pradedantieji – mokiniai, kurie šoka mažiau nei metus ir pažengusieji – mokiniai, kurie šoka metus ir daugiau.

2.3. Gatvės šokių bendruomenė Lietuvoje

Kalbant apie gatvės šokių bendruomenę Lietuvoje reiktų išsiaiškinti, ar tai yra žmonės, kurie puoselėja veiklą vardan Lietuvos gatvės subkultūros, ar tai žmonės, kurie ta veikla tiesiog besidomi. Vyrauja nerašyta taisyklė, kad norint tapti pilnaverčiu bendruomenės nariu, privaloma atstovauti vieną ar net kelias, tos kultūros raiškos kryptis, nes dalindamasis informaciją žmogus prisideda prie subkultūros egzistavimo. Kalbant apie žmones, kurie kuria ir dirba vardan gatvės subkultūros, tarp jų galima pastebėti vienybės užuomazgas ir sveika konkurencija, kuri tampa neišvengiamu procesu (Medzevičius, 2008). Galime teigti, kad gatvės šokių bendruomenė Lietuvoje bus vieninga tik tada, kai žmonės, atstovaujantys šią subkultūrą, sieks bendro tikslo, o pradedantieji gatvės šokių pasekėjai - išmoks suprasti gatvės subkultūros esmę ir vertins jos istoriją, toliau ją puoselėjant.

Gatvės subkultūra Lietuvoje yra gana jauna. Jauna dėl savo publikos, kupina jaunatviškos energijos, kūrybos laisvės ir gatvės kultūra alsuojančios dvasios. Taip pat ji šiek tiek chuliganiška ir maištinga, bet išlieka spalvinga, įvairi ir, svarbiausia – laisva ir nepriklausoma. Lietuvoje didžiąją

dalį gatvės subkultūros pasekėjų sudaro moksleiviai ir jaunimas, tiksliau žmonės nuo 12-os iki 20-ies metų. Nemažai yra ir studentų iki 25-ių metų, vyresnių mažiau, tačiau jų yra, dauguma jų – žmonės, kurie atėję į hiphopo subkultūrą jai tik atsiradus Lietuvoje (www.hip-hop.lt). Viename interviu, populiariausios šalyje hiphopo grupės „G&G Sindikatas” vokalistas ir dainų autorius Gabrielius Liaudanskas - Svaras, užklaustas apie gatvės bendruomenės gretas atsakė: „Viskas vyksta bangomis, tokia evoliucijos spirale – jų daugėja, daugėja, o paskui sumažėja. Aš pats pergyvenu tiksliai nežinau kelintą, turbūt ketvirtą hiphopo bangą, kurios kaip visuomet ateina ir nuslūgsta. Kiekviena iš jų atneša kažką naujo, aišku, iš esmės tai yra tas pats, tačiau tos bangos visuomet atneša naujus veidus“ (Rinkevičius, 2011).

Gatvės subkultūra, kaip, tikriausiai, ir visos kitos jaunimo subkultūros Lietuvoje, yra populiareesnės didmiesčiuose, provincijoje hiphopu besidominčių žmonių yra šiek tiek mažiau, nes vietinės bendruomenės į juos žiūri dažniausiai įtariai arba negatyviai dėl susiklosčiusių stereotipų. Šiai dienai, didžiausias gatvės subkultūros paplitimas yra sostinėje Vilniuje, tik truputį atsilieka Klaipėda, Šiauliai ir Kaunas. Nepaisant subkultūros paplitimo duomenų, šia subkultūra besidominčius žmones vienija bendri pomėgiai, hiphopo dvasia ir socialinio vieningumo jausmas ir būtent šie kriterijai leidžia jiems jaustis gatvės bendruomenės dalimi (www.hip-hop.lt).

Taigi, gatvės subkultūros atsiradimą lėmė noras išsiskirti iš visuomenės, nesutikimas su tam tikromis taisyklėmis bei laisvės ir nepriklausomybės troškimas. Kiekviena gatvės subkultūros sritis, kiekviena atšaka, turi savo susikūrimo istoriją, tad norint pilnai suprasti ir priklausyti gatvės subkultūrai, žmogus turi domėtis visomis, subkultūrą sudaromomis dalimis, nes kiekviena jų yra tiesiogiai priklausoma nuo likusiųjų. Nesvarbu ar tai piešimas ant sienų, ar repavimas, ar tai ekstremalus gatvės sportas ar gatvės šokiai – kiekviena sritis leidžia atsiskleisti, išsakyti savo nuomonę ir padėti atkreipti dėmesį į tai, kas svarbu.

Didelį dėmesį reiktų skirti jaunosioms kartoms, investuoti į jų žinias ir motyvuoti domėtis, dalyvauti subkultūrą atspindinčiuose renginiuose bei leisti jiems atsiskleisti. Vienas iš svarbiausių aspektų, ką reiktų puoselėti – tikslingi istoriniai faktai, nes būtent jie, išlaiko subkultūrą tikrą. Gatvės subkultūra gyvuoja jau beveik penkiasdešimt metų ir vis dažniau, šios subkultūros atšakas, galima išvysti televizijoje, kino filmuose, muzikiniuose vaizdo klipuose ar net didžiosiose scenose. Tad, istorijos žinojimas, suvokimas, kiek darbo buvo įdėta, kad ši subkultūra gautų tokį pripažinimą, leidžia pasijausti masinės kultūros dalimi, bet tuo pačiu, smarkiai iš jos išsiskiriant.

Gatvės subkultūra susideda iš daugybės atskirų bendruomenių, kurias visas jungia vienas, tai bendruomenei, svarbus tikslas bei jo siekimas. Pavyzdžiui, gatvės šokių bendruomenių yra gana daug: vienos bendruomenės susibūrė, nes šoka tik vieną gatvės stilių, kitos gali laikyti save konkrečios šokių studijos bendruomene, bet jas visas jungia vienas tikslas – dalintis šokiu ir juo

mėgautis. Kiekvienas žmogus turi pasirinkimo teisę ir tai nėra svarbu ar jis rinksis veiklą, kuria jis nori užsiimti, ar žmones, kuriuos jis nori matyti aplink. Įsivertinus savo tikslus ir vertybes, žmogus pats pajaus, kurioje bendruomenėje jis jausis saugiausiai ir patogiausiai.

Nors gatvės subkultūra turi neigiamą įvaizdį visuomenėje, tai netrukdo jai populiarėti tiek užsienyje, tiek Lietuvoje. Šiai dienai, Lietuvoje yra daugybė organizuojamų renginių susijusių su gatvės subkultūra: kasmet vykstančios gatvės krepšinio varžybos, gatvės muzikos diena, beatbox'inimo varžybos ir t.t. Nereikia pamiršti ir daugybės profesionalių gatvės šokių studijų, įvairių organizuojamų seminarų su, visame pasaulyje garsiais, šokėjais bei gatvės šokių renginių, kurie kiekvienais metais pritraukia ne tik vis didesnę dalyvių, bet taip pat ir žiūrovų skaičių. Būtent tai didina stiprina gatvės šokių bendruomenę, vis daugiau žmonių susipažįsta su jos veiklą bei įsilieja į bendruomenės gretas.

3. GATVĖS ŠOKIŲ RENGINIO „VILNIUS STREET BATTLE“ ĮTAKOS GATVĖS ŠOKIŲ BENDRUOMENĖS STIPRINIMUI TYRIMAS

3.1. Tiriamo objekto pristatymas

„Vilnius Street Battle“ gyvuoja nuo 2012-tų metų. Jau šešis kartus vykusios gatvės šokių varžybos nenustoja stebinti dalyvių savo unikalumu ir renginio kokybės stiprumu. „Vilnius Street Battle“ – tai stipriausias, kasmetinis gatvės šokių turnyras Lietuvoje, kuriame galima pamatyti tikras, nesurežisuotas gatvės šokių kovas, kuriose šokėjai, iš daugiau nei 20 pasaulio šalių, kiekvienais metais, kovoja vis kitokiu kovų principu: du prieš du, trys prieš tris ar keturi prieš keturis (skaičius lemia komandos sudėties narių skaičių). Taip pat galima susipažinti su gatvės šokių legendomis, kurios, užėmę teisėjų sostus, renginio pabaigoje parodo ir savo šokio sugebėjimus. Kasmet renginys pritraukia ne tik žmonių, bet ir televizijos bei žurnalistų dėmesį. Renginys yra skirtas ne tik šokėjams profesionalams, bet ir žiūrovams, kurie yra didelė viso renginio sudedamoji dalis. Renginio vedėjas nei vieno žmogaus nepalieka abejingo – visus pastato ant kojų, o įkvėpti šokėjų talento ir pagauti gyvų emocijų žiūrovai, po renginio, yra kviečiami išlaisvinti savo šokių judesius, renginio uždarymo vakarėlyje, kartu su niekada nepailstančiais šokėjais.

Renginys išsiskiria ne tik savo dydžiu bei profesionalumu, bet taip pat ir išskirtine komunikacija. „Vilnius Street Battle“ – pirmasis gatvės šokių renginys Lietuvoje, kuris pasitelkė televiziją ir radiją, kurie padeda skleisti žinią visuomenei apie vykstančio renginio svarbiausias detales bei naujienas. Vilniuje, centrinėje miesto dalyje, likus keliems mėnesiams iki renginio, praeiviai taip pat galėjo pastebėti dideles renginio reklamos iškasas, kurios pritraukdavo žmonių dėmesį. Taigi, galime teigti, kad renginio kūrybinė komanda labai gerai apgalvojo visus komunikacijos būdus – nuo interneto gelmių iki miesto gatvių.

Kiekvienais metais atsiranda vis daugiau jaunosios kartos šokėjų, kurie pasiruošę išbandyti savo jėgas didžiojoje scenoje. 2018-ais metais, „Vilnius Street Battle“ renginyje buvo pasiektas rekordinis skaičius dalyvių – 67 dalyviai vien breiko vaikų kategorijoje (www.vilniusbattle.com). „SKILLZ“ studijos įkūrėjas ir „Vilnius Street Battle“ organizatorius Dmitrijus Fofonovas, kiekvienais metais stengiasi renginį pateikti kitokiu konceptu. „Pagrindinis šio turnyro tikslas – edukuoti Lietuvos jaunimą šokio srityje, kad jis suprastų, išmoktų ir galėtų atstovauti Lietuvą pasauliniuose renginiuose“ – sako organizatorius. „Reikia pasidžiaugti, kad jau pora metų lietuviai dalyvauja ir reprezentuoja mūsų šalį įvairiuose pasaulio renginiuose ir parodo aukštą lygį. Tas

duoda tikrai didelį stimulą jaunajai kartai treniruotis dar stipriau“ (Juršienė, 2016). „Vilnius Street Battle“ – tai renginys, kuris yra pažymėtas raudona spalva kiekvieno gatvės šokių bendruomenės nario kalendoriuje.

3.2. Tyrimo logikos ir metodų pagrindimas

„Vilnius Street Battle“ renginio įtakos gatvės šokių bendruomenės stiprinimui tyrimas atliktas 2019 metų vasario-kovo mėnesiais. Pirmiausia išsikeltas **tyrimo tikslas**: ištirti kokią įtaką „Vilnius Street Battle“ renginys daro gatvės šokių bendruomenei, jos stiprinimui bei augimui Lietuvoje.

Šiam tikslui įgyvendinti, suformuoti pagrindiniai **tyrimo uždaviniai**:

1. Ištirti, kuo renginys „Vilnius Street Battle“ išsiskiria iš kitų gatvės šokių renginių Lietuvoje.
2. Kokybinio tyrimo metu, išsiaiškinti tiriamojo renginio organizatoriaus bei skirtingų gatvės šokių mokytojų nuomones apie „Vilnius Street Battle“ renginį ir jas palyginti.
3. Kiekybinio tyrimo metu, ištirti, koks yra Lietuvos šokėjų požiūris į „Vilnius Street Battle“ renginį bei gatvės šokių bendruomenę.
4. Ištirti su kokiomis problemomis susiduria gatvės šokių bendruomenė Lietuvoje ir kokios priemonės prisideda prie gatvės šokių bendruomenės stiprinimo.
5. Pateikti išvadas ir pasiūlymus, kaip būtų galima stiprinti gatvės šokių bendruomenę Lietuvoje.

Kad tyrimas būtų logiškas ir informatyvus buvo nusistatyti **tyrimo eigos etapai**: Tyrimo tikslo suformavimas → Kokybinio tyrimo respondentų pasirinkimas → Kokybinio tyrimo eiga → Kokybinio tyrimo duomenų apdorojimas → Kiekybinio tyrimo eiga → Kiekybinio tyrimo duomenų apdorojimas → Tyrimo rezultatų apibendrinimas.

Siekiant įgyvendinti tyrimo uždavinius, pasirinkta atlikti kokybinį ir aprašomąjį kiekybinį tyrimą. Kokybinis tyrimas atliekamas pusiau struktūrizuoto interviu metodu, apklausiant tiriamo objekto organizatorių bei keturis, skirtingų gatvės šokių stilių, šokėjus, o empirinis tyrimas atliekamas Lietuvos šokėjų ir gatvės šokių bendruomenės narių tarpe.

3.2.1. Kokybinio tyrimo metodo pagrindimas

Kokybiniai tyrimai, kurie nėra priklausomi nuo iškeltų hipotezių, pasižymi atsakymų lankstumu bei visapusiška duomenų analize, kuri prie kokybinių tyrimų bruožų priskiria tyrėjo logiką. Lankstumas kokybiniame tyrime apibūdina tyrimą kaip nestruktūrizuotą, be standartinės tyrimo struktūros, kuri tinka bet kuriai tiriamai aplinkai (Kardelis, 2002). Autorius teigia, kad interviu, kaip atskiras tyrimo metodas gali būti formalizuotas, kitaip standartizuotas, ir neformalus.

Šiame tyrime buvo atlikti penki pusiau struktūrizuoti interviu su renginio organizatoriumi ir skirtingų gatvės šokių stilių šokėjais (Žr. 1 lentelę). Pusiau struktūrizuoto interviu metu, eiga gali kisti priklausomai nuo pašnekovų atsakymų, taip išvengiant išankstinės tyrėjo nuomonės ir nusistatymo. Pagrindiniai interviu klausimai (renginio organizatoriui kairėje, šokėjams – dešinėje) pateikiami 2 lentelėje.

1 lentelė

<i>Respondentas</i>	<i>Lytis</i>	<i>Pareigos, užsiėmimas</i>
Dmitrijus Fofonovas	vyr.	„Skillz“ studijos vadovas, „Vilnius Street Battle“ renginio organizatorius.
Kamilė Karpalovaitė (Kamilla lil K)	mot.	Šokėja, menininkė ir mokytoja. Atstovaujanti hip-hop, hip-hop fusion ir contemporary stilius. Kompanijos „Nuo Nulio“ subūrėja bei renginio „More than a wo.man“ organizatorė.
Emilis Pilonis	vyr.	Šokėjas, choreografas. House ir Locking šokių stilių mokytojas, „Jacksterz“ komandas narys ir vadovas.
Monika Čibiraitė (Kozo)	mot.	Šokėja, choreografė ir Popping stiliaus mokytoja. Kompanijos „Nuo Nulio“ bei komandos „Funky Beat Lovers“ narė.
Deni Ščiglo (B-boy Deni)	vyr.	Šokėjas, choreografas, Break dance stiliaus šokių mokytojas, Break dance komandos „Uppercut“ narys ir idėjų generatorius.

2 lentelė

Nr.	Klausimai renginio organizatoriui	Klausimai šokėjams
1.	Kas Jus paskatino organizuoti tokio pobūdžio renginį, kaip „Vilnius Street Battle“?	Ar gali įvardyti kelis bruožus, kuo, Tavo nuomone, „Vilnius Street Battle“ renginys skiriasi nuo kitų, gatvės šokių renginių, Lietuvoje?
2.	Kokius tikslus buvo siekiama įvykdyti ir su kokiais sunkumais buvo susidurta, pirmojo renginio metu?	Ar, Tavo nuomone, tokie renginiai kaip „Vilnius Street Battle“ prisideda prie gatvės šokių bendruomenės augimo? Kuo?

3.	Lyginant pirmąjį ir paskutinį vykusį „Vilnius Street Battle“ renginį, kokią esminę pažangą galite įvardyti, kaip renginio organizatorius?	Ar pastebi tokių renginių įtaką savo treniruotėse? Galbūt padidėję ne tik šokėjų motyvacija, bet ir jų gretos?
4.	Ar, Jūsų nuomone, efektyvi komunikacija padeda populiarinti renginį ne tik šokėjų gretose?	Kaip vertini gatvės šokių bendruomenę Lietuvoje? Su kokiais sunkumais susiduria? Ką reiktų stiprinti?
5.	Kokiu tikslu, gatvės šokių seminarai su renginio teisėjais buvo įtraukti į renginio programą?	Kaip įsivaizduoji gatvės šokių bendruomenę Lietuvoje po penkerių metų?
6.	Su kokiais sunkumais, Jūsų nuomone, susiduria gatvės šokių bendruomenė Lietuvoje ir ko trūksta mūsų šalies šokėjams, kad bendruomenė būtų stipresnė?	
7.	Kaip įsivaizduojate gatvės šokių bendruomenę Lietuvoje po penkerių metų?	

Atlikus interviu buvo sudaryta išsami pokalbio transkripcija remiantis transkribavimo sistema, o rezultatai išanalizuojami ir aprašomi.

3.2.2. Kiekybinio tyrimo metodų pagrindimas

Empirinis tyrimas leidžia įvertinti tam tikrai bendruomenei būdingą požiūrį į probleminį klausimą. Taip pat gautus duomenis lengva apdoroti bei nagrinėti jų sąsajas. Anketinė apklausa, kuri naudojama tyrimo duomenims surinkti yra tinkamiausias metodas siekiant ištirti visuomenės požiūrį. Šis metodas populiarus ir patogus dėl nesudėtingo vartojimo ir greito atlikimo.

Remiantis teorinės literatūros analize buvo suformuluoti anketos klausimai (Žr. 3 lentelę), padėsiantys ištirti respondentų požiūrį į tyrimo problematiką. Klausimyne pateikti uždaro klausimo tipo klausimai (vieno atsakymo, daugiavariančiai, likerto skalė) kuriais buvo galima išreikšti savąją nuomonę.

3 lentelė

Klausimų grupė	Nr.	Klausimas
Bendrieji klausimai	1.	Lytis
	2.	Amžius
	3.	Gyvenamoji vieta

Individualūs klausimai	4.	Kiek laiko šokate gatvės šokius?
	5.	Koki/kokius gatvės šokių stilių/stilius šokate?
	6.	Kaip manote, ar užtenka gatvės šokių renginių Lietuvoje?
Klausimai apie „Vilnius Street Battle“ renginį	7.	Ar esate dalyvavę, gatvės šokių studijos „SKILLZ“ organizuojamame renginyje „Vilnius Street Battle“?
	8.	Iš kokių informacijos šaltinių sužinote naujienas apie „Vilnius Street Battle“ renginį?
	9.	Ar sekate „Vilnius Street Battle“ renginio naujienas viešojoje erdvėje?
	10.	Kaip manot, kuo „Vilnius Street Battle“ renginys išsiskiria iš kitų gatvės šokių renginių Lietuvoje?
	11.	Kaip vertinate „Vilnius Street Battle“ renginio profesionalumą skalėje 1-10?
	12.	Ar, Jūsų nuomone, renginiai kaip „Vilnius Street Battle“ prisideda prie gatvės šokių bendruomenės stiprinimo Lietuvoje?
	13.	Ar ateityje planuojate dalyvauti „Vilnius Street Battle“ renginyje?
Klausimai apie gatvės šokių bendruomenę Lietuvoje	14.	Kaip manote, kokias asmenines šokėjų savybes ugdo tokio pobūdžio renginiai?
	15.	Kaip vertinate gatvės šokių bendruomenę Lietuvoje?
	16.	Kokios veiklos, Jūsų nuomone, labiausiai stiprina gatvės šokių bendruomenę Lietuvoje?
	17.	Kaip manote, su kokias trūkumais susiduria atvės šokių bendruomenė Lietuvoje?

Tyrimas buvo atliekamas pildant internetinės apklausos formą. Anketos pildymas vidutiniškai užtrunka 3-5 minutes.

Internetinę apklausą užpildė 154 respondentai iš kurių: 130 respondentų moteriškos ir 24 respondantai vyriškos lyties. Atsakiusių respondentų amžius 10 – 48 metai, vidutinis amžius – 19.6 metai.

Duomenų apdorojimo metodai. Kokybiniai tyrimai buvo išanalizuoti ir transkribuoti (Žr. 1,2,3,4,5 prieduose), o kiekybinio tyrimo duomenys buvo apdoroti Microsoft Excel 2010 programa. Tai pat naudojamas aprašomosios statistikos metodas ir vaizdinės diagramos.

3.3. Tyrimo rezultatų pristatymas ir įvertinimas

Tolimesniuose darbo poskyriuose aprašomi „Vilnius Street Battle“ renginio įtakos gatvės šokių bendruomenės stiprinimui tyrimo rezultatai. Interviu su renginio organizatoriumi ir skirtingų gatvės šokių stilių atstovais duomenys pateikiami aprašomąja forma, suskirsčius informaciją pagal užduotų klausimų turinį. Anketinio tyrimo rezultatai pateikiami grafiškai ir aprašomi atskiriant skirtingus respondentus požiūrius.

3.3.1. Kokybinio tyrimo rezultatų pristatymas

Šiai dienai Lietuvoje vyksta daug gatvės šokių renginių, kurie kviečia gatvės šokėjus bei visą gatvės šokių bendruomenę burtis pabūti kartu, pasidalinti šokiu ar paklausti geros muzikos. Gatvės šokių bendruomenė Lietuvoje šiai dienai sparčiai auga ir stiprėja. Organizuojami renginiai ne tik įtraukia vis daugiau, skirtingus gatvės šokių stilius šokančių, šokėjų bet ir gatvės subkultūra besidominčių žmonių, taip skatinant vienas kito palaikymą. House stiliaus treneris E. Pilonis, paprašytas įvertinti gatvės šokių bendruomenę Lietuvoje atsakė:

„Mano nuomone, mes labai stiprūs esam, Pabaltyjy esame stipriausi, šitoj sferoje, tikrai iš Latvių ir, iš Estų, Lietuvoje yra stipriausia gatvės šokių kultūra išsivysčius, dėl šito net neabejoju. <...> Realiai, aš manau, situacija yra gera, nes šokančių yra daug. Jeigu pradeda gyvuoti nišiniai renginiai, reiškia, kad šokėjų daugėja. Kas smagu, kad šokėjai vis labiau atsipalaiduoja, jie nesusikausto, kai vyksta kažkokie renginiai <...>“.

Nepaisant spartaus gatvės šokių bendruomenės augimo, yra jaučiama, jog bendruomenė yra išsiskaidžiusi į mažesnes bendruomenes, konkrečiau – šokių studijų bendruomenes, kas suaktyvina tarpusavio konkurenciją, žmonės bijo išeiti iš šokamos studijos ribų, bijo apsilankyti kitų trenerių treniruotėse ar seminaruose, nes tai atrodo nepriimtina. D. Ščiglo, Break Dance stiliaus šokėjas, teigia:

„Dauguma žmonių vengia mokytis iš kitų, o tai yra raktas į sėkmę“.

Hiphop stiliaus šokėja K. Karpalovaite, tarp šokėjų geriau žinoma, kaip Kamilla lil' K, taip pat sutinka, jog gatvės šokių bendruomenė Lietuvoje nėra vieninga:

„Mums trūksta bendravimo tarpusavyje, kontakto, vienybės. Po truputi, jau kažkas gerėja, bet vis tiek, vis dar yra didelis trūkumas to vieningumo. Aš manau, žmonės daugiau turėtų susieiti kartu ir tas žymiai labiau sustiprintų visą šokių bendruomenę Lietuvoje“.

Bendruomenei stiprinti, kiekvienas, bendruomenei priklausantis narys, turi pradėti nuo savęs. Tiriamo renginio organizatorius D. Fofonovas teigia:

„Gatvės šokių bendruomenė dabar susiduria su tokiu klausimu: „Ką dabar daryti su savo šokiu?“. Netgi tada, kai tu turi labai gerą darbą, kuris susijęs su šokiais. Daugelis nesijaučia pripažintu, nesijaučia gerbiamu. <...> Bendruomenei sustiprinti, kiekvienas bendruomenės narys

turi gerbti savo darbą <...> vertinti vieni kitų darbą ir stengtis tai parodyti. Pagirti, pasakyti, ką galvoji, nenutylėti. <...> reikia to pirmo žingsnio, reikia pamiršti apie tarpusavio nesutarimus, nes svarbiausia gyvenime yra pozityvi emocija“. Vis tik visus bendruomenės narius jungia vienas tikslas – dalintis šokiu.

„Vilnius Street Battle“ – šiuo metu, vienas iš daugiausiai žmonių pritraukiančių gatvės šokių renginių Lietuvoje, kuris sulaukia ne tik rekordinio dalyvių skaičiaus, bet ir didelio žiūrovų susidomėjimo. Renginys pradėtas organizuoti prieš 6-erius metus ir, remiantis tyrimo duomenimis, galima teigti, jog renginys gimė iš asmeninės organizatoriaus ambicijos.

„Nenoriu niekam mesti akmenų į daržą, bet buvo toks renginys „Urban Dance“. <...> Buvo su tuo renginiu toks nutikimas, kada labai pasirodė neteisybė <...> buvo ir kitų smulkmenų susijusių ir su mano komanda, kada negavome ketvirto išėjimo „batluose“ ir tiesiog, tas nepagarbus elgesys dalyviams, kurie ištikimi renginiui daugybę metų ir pačiam šokiui, privertė parodyti, kad galima padaryti daug kokybiškesnį renginį, kad galima turėti geriausių renginio vedėją, geriausių teisėjus, kokius tik galima surasti tai datai, kad gali turėti tikrai ne blogesnę erdvę renginiui ir, kad kaina žmogui ir dalyviui būtų ta pati<...>“; - teigia „Vilnius Street Battle“ renginio organizatorius D. Fofonovas.

Prisiminęs pirmąjį organizuojamą „Vilnius Street Battle“ renginį, D. Fofonovas, kaip pirminę mintį, kuri motyvavo nepasiduoti, įvardijo geros atmosferos kūrimą. Renginys laikėsi nustatytų terminų, jog viskas būtų atlikta laiku – buvo norima parodyti pavyzdį, jog gatvės šokių renginiai gali būti suorganizuoti kokybiškai. Tiesa, pirmasis renginys susidūrė su begalę sunkumų:

„Didžiausia problema buvo - nepakankamai organizacinės patirties, tai ir sudarė sunkumų įvairiose situacijose“. Šiai dienai, lyginant pirmąjį ir paskutinį vykusį „Vilnius Street Battle“ renginius, renginio organizatorius teigia, kad būtent organizaciniame procese kūrybinė komanda padarė didžiausią pažangą.

„Vilnius Street Battle“ renginys labai išsiskiria savo struktūra. Renginį sudaro dvi dalys: įvairių šokių stilių seminarai su renginio teisėjais bei, visą dieną vykstanti, renginio oficialioji dalis. Seminarai vyksta oficialiosios renginio dalies išvakarėse, taip leisdami šokėjams ne tik pasisemti žinių, iš visame pasaulyje garsių šokėjų, bet ir apšilti prieš sekančios dienos šokių kovas. Pasak renginio organizatoriaus, seminarų įtraukimas į renginio programą, buvo gerai apmastytas žingsnis, kuris ne tik padeda šokėjams tobulėti, bet taip pat keičia visuomenės požiūrį į gatvės šokius.

„<...> supratome, kad mes privalom parodyti žmonėms, kad vyksta mokymai su tarptautiniais šokėjais, kad ne šiaip šokis yra išmokstamas žiūrint internetinius klipus. Mes netraukiame žmonių ateiti į seminarus - mes keičiam šokėjų įvaizdį prieš visuomenę <...>. Seminarai be abejo padeda augti gatvės šokių bendruomenei. Seminarai ir yra renginio pagrindinė dalis“.

Gatvės šokių seminarai nėra vienintelis skiriamasis ženklas, kuo „Vilnius Street Battle“ renginys išsiskiria iš kitų gatvės šokių renginių Lietuvoje. Renginys didelį dėmesį skiria komunikacijai – tai pirmasis gatvės šokių renginys Lietuvoje, pasitelkęs televizijos ir radijo medijas, kurios praneša visuomenei visą būtiniausią informaciją susijusią su „Vilnius Street Battle“ renginiu. Popping stiliaus šokėja M. Čibiraitė, tarp šokėjų geriau žinoma pseudonimu „Kozo“, sutinka, jog „Vilnius Street Battle“ renginys turi labai daug išskirtinių bruožų.

„Labai daug reklamos, tai, tiek tų plakatų kabinimas ant sienų mieste, radijuje labai daug reklamos, „telike“, kas yra neįprasta <...>, teisėjai iš užsienio labai garsūs atvežti, kam tikrai reikia skirti daug pinigų, daug laiko, kad atskraidinti juos, susitarti, apgyvendinti <...>. Ką įvardinčiau, tai reklama, kokybė, labai didelė, kad nėra tiesiog bet kas paimta tik padaryti, labiau stengiasi parodyti, kad gatvės šokių renginiai gali būti ne tik salėje, ar toje pačioje gatvėje, bet tai gali būti iškelta į kažkokią didesnę erdvę ir pristatyta kaip, ne festivalis, bet renginys – ne šiaip, o su prasme“.

House stiliaus atstovas E. Pilionis, sutinka, jog į renginį kviečiami labai stiprūs teisėjai išskiria renginį iš kitų. Jo nuomone, Lietuvoje, organizuojant gatvės šokių renginius, dar niekas nėra pakvietęs profesionalesnių teisėjų, nei tai daro „Vilnius Street Battle“ renginio organizacinė komanda. Taip pat jis išskiria gatvės šokių kovų, kurios vyksta renginio oficialioje dalyje, struktūrą.

„Skiriasi savo konceptu, kad visgi šokių kovos vyksta 4 prieš 4 principu. <...> tai to trūksta Lietuvoje po „Urban Dance“ renginio, to trūksta ir labai faina, kad tai vyksta, ir tai galėtų nekisti, likti tos komandinės kovos“.

Kiekvienais metais „Vilnius Street Battle“ renginys nustebina vis kitokiu gatvės šokių kovų principu, kas pritraukia dar daugiau dalyvių. Ne naujiena, jog visi apklaustieji respondentai, nei vienais metais nepraleidę galimybės pakovoti dėl geriausio šokėjo titulo, motyvuoja ne tik jaunesnius šokėjus, bet ir savo mokinius. D. Ščiglo teigia, jog mokinius motyvuoja ne vien jų mokytojai:

„Bet koks renginys, į kurį atvažiuoja aukšto lygio šokėjai - motyvuoja, nes priverčia tave judėti į priekį, taip pat, organizuojami seminarai su renginio teisėjais, labai padeda pakelti šokimo kartelę“.

Tokių renginių, kaip „Vilnius Street Battle“ įtaką, Monika Čibiraitė „Kozo“ pripažįsta pastebinti ir savo treniruotėse.

„Taip, tai iškart gera reklama <...> man, kaip treneri, jeigu aš tokiam renginį kažką pasiekiu, tai žmonės atkreipia dėmesį į tave, pradeda domėtis tavim <...> ir jeigu patinka kaip tu šoki, nu tai aišku, jeigu yra suinteresuotas pabandyti, tai jisai ateina pas tave pabandyti, tai iškart atsiranda daugiau mokinių pamokoje. Mokinių atžvilgiu, visas ruošimasis renginiams, duoda kiek disciplinos, atsakomybės moko <...> aš manau, jeigu patinka vaikui, šokėjui renginys, tai jis,

manau, nori dar ir dar, jis pradeda pats domėtis, kur čia dar koks nors renginys ir pats iškart įsitraukia į tą tokią rolę, kad dalyvauti, kažkur eiti“.

„Vilnius Street Battle“ – stipriausias gatvės šokių renginys Lietuvoje, kuris, dalyvių skaičiumi stipriai lenkia kitus, organizuojamus gatvės šokių renginius. Jis ne tik suteikia terpę gatvės šokių bendruomenės nariams pažinti vieni kitus, semtis naujų žinių iš geriausių pasaulio šokėjų bet taip pat, renginys motyvuoja tobulėti ir augti, kaip geresniems šokėjams. Tyrimo duomenimis, visi šokių mokytojai sutinka, kad tokie renginiai, kaip „Vilnius Street Battle“ prisideda prie gatvės šokių bendruomenės Lietuvoje augimo. K. Karpalovaitė teigia:

„Aš manau, aplamai, bet koks renginys, kuris vyksta, tiek Lietuvoje ar užsienyje, nesvarbu kokio pobūdžio, žinoma, prisideda prie gatvės šokių bendruomenės augimo, nes tai yra veiksmas, vieta, kuri suburia žmones pabūti kartu“.

House stiliaus atstovas E. Pilionis taip pat pritaria anksčiau išsakytai K. Karpalovaitės minčiai:

„Be abejo kiekvienas renginys kažkiek prisideda prie stiprinimo <...> nes vistiek, į Lietuvą atvažiuoja stipresni šokėjai, jauni šokėjai pamato stipresnius, jiems yra motyvacija, arba kaip tik ne. Jie arba užsimotyvuoja, arba praranda motyvaciją, užsidaro“.

Tiriant tokių renginių, kaip „Vilnius Street Battle“ daromą įtaką gatvės šokių bendruomenės stiprinimui Lietuvoje, iš visų atsakymų, labiausiai išsiskyrė M. Čibiraitės nuomonė. Ji teigia:

„Sakyčiau ir taip, ir ne, nes vis tiek, bendruomenė kuriama, kai žmonės, šokėjai, pavyzdžiui, yra kartu, kuria, turi savo vieną tą tikslą, arba bent jau apjungtą tą tikslą, ar ne? Aišku skatina, visi važiuoja, būna kartu, dalinasi žiniomis, informacija, šoka kartu, mėgaujasi, bet tuo pačiu, aš manau, konkurencija <...> šiek tiek suka į tą pusę, kur darosi nesveika konkurencija <...> labiau konkuruoja iš tos pusės, kad va pasirodyti, nėra to, kad įrodyti, kad aš geriausias, aš geriau šoku, aš daugiau dirbu, o tik dėl to, kad pažeminti, tai va, aš manau, yra tokių žmonių, kurie ateina ten dalyvauti tik su ta mintimi, kad pasirodyti, pažeminti kitą <...>“.

Gatvės šokių bendruomenė sparčiai keičiasi narių sudėtimi bet nenustoja augti. Respondentai paklausti, kaip jie išivaizduoja gatvės šokių bendruomenę po 5-erių metų, pateikė daug skirtingų minčių, į ką reiktų atkreipti dėmesį, norint stiprios bendruomenės ir kaip jie norėtų, kad bendruomenė atrodytų. Tiriamo renginio organizatorius D. Fofonovas atsakė, jog tikisi daugiau vienybės.

„Noriu, kad visi draugautų ir būtų sveika konkurencija. <...> reikia atvirumo, stengtis būti laimingiems, nebijoti klaidų“.

K. Karpalovaitė teigia, kad žmonėms nustojus statyti ribas, prasidės spartesnis bendruomenės augimas bei tobulėjimas.

E. Pilonis, gatvės šokių bendruomenę po 5-erių metų įsivaizduoja dvigubai didesnę.

„Manau, kad bus dar dvigubai daugiau šokėjų, bus jau tokių kurie ir nebešoka, aišku, tikrai atsiras naujų studijų, dar daugiau šokių renginių, <...>. Augsim mes, tikrai niekas čia nesustoja ir viskas tik auga“.

Popping stiliaus atstovė M. Čibiraitė, norėtų, kad žmonės nebijotų būti savimi ir reikšti savo nuomonės.

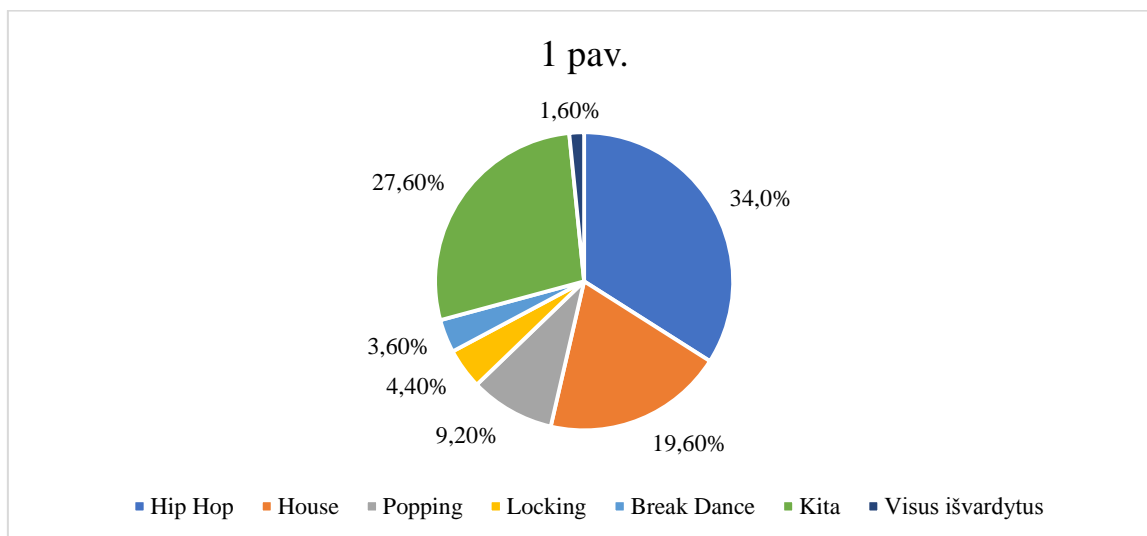
„<...> norėčiau, kad būtų daugiau, tos tokios, žmonių nuomonės, jog jie nėra tik tais priklausomi nuo kažko, kad jie darytų savo dalykus, norėtų susirinkti šokti ir nebūtinai į salę, pavyzdžiui, mieste, kad organizuotų savo renginius, rinktųsi ir šnekėtų, vaikščiotų daugiau į vakarėlius, domėtųsi daugiau, eitų į paskaitas“.

3.3.2. Kiekybinio tyrimo rezultatų pristatymas

Šiame poskyryje pateikiami anketinio tyrimo rezultatai. Diagramose grafiškai pavaizduojami respondentų asmeniniai atsakymai. Visų pirma buvo siekiama iširti, kiek laiko kiekvienas atsakiusysis šoka ar lanko gatvės šokius.

Tyrimo anketa populiariausia buvo šokėjų tarpe, kurie gatvės šokius šoka 3-4 metus (27,30%). Truputį mažiau, bet taip pat, didelį respondentų kiekį, sudarė šokėjai šokantys 7 ir daugiau metų (21,40%). 5-7 metus šokantys žmonės, sudarė beveik penktadalį anketos rezultatų (18,80%), o 1-2 metus (16,90%) ir mažiau nei metus (15,60%) šokantys sudarė mažiausią respondentų kiekį.

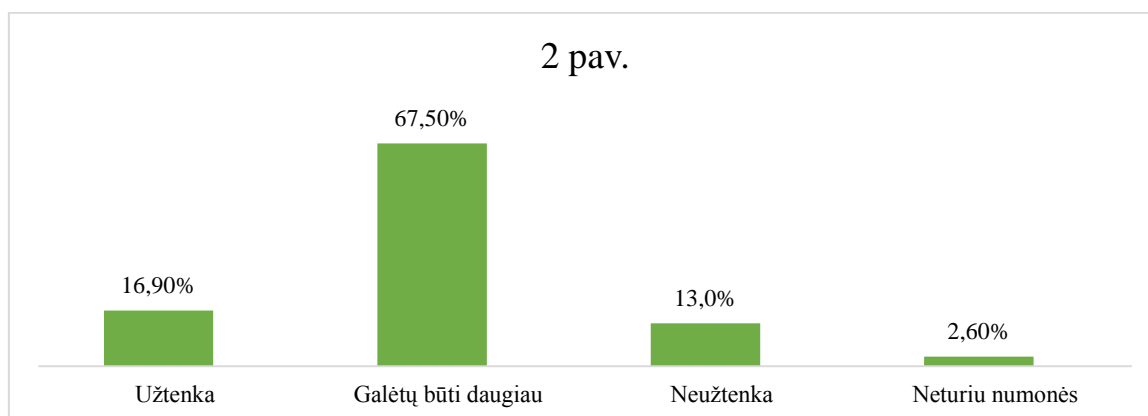
Kitu klausimu buvo siekiama nustatyti, kokius gatvės šokių stilius šoka, anketoje dalyvaujantys, šokėjai, koks, respondentų tarpe, gatvės šokių stilius yra populiariausias ir koks - turintis mažiausią auditoriją (Žr. 1 paveikslą).

Pagal diagramą galima pastebėti, kad populiariausias gatvės šokių stilius – Hip Hop (34,0%). Taip pat didelis respondentų kiekis šokantis kitus stilius, tokius kaip: Dancehall,

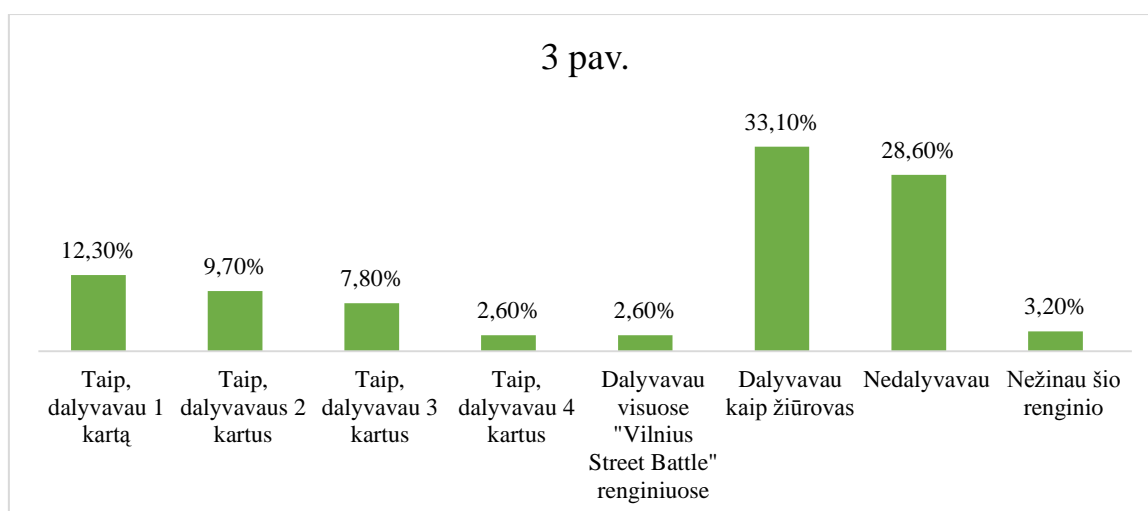
Waacking ar Vogue, pasirinko atsakymą „kita“ (27,60%). Beveik penktadalis respondentų pažymėjo, kad šoka House gatvės šokių stilių (19,60%), minimalus kiekis respondentų pažymėjo, kad šoka Popping gatvės šokių stilių (9,20%) ir mažiausiai populiarūs, šiame tyrime, liko Locking (4,40%) ir Break Dance (3,60%) šokių stiliai. Taip pat, tik keli žmonės (1,60%) pasirinko variantą, kad šoka visus išvardytus stilius.

Kitu klausimu buvo klausiama respondentų nuomonės, ar pakanka gatvės šokių renginių Lietuvoje? (Žr. 2 paveikslą)

Didžiausias respondentų kiekis (67,50%) pažymėjo, kad, jų nuomone, Lietuvoje, gatvės šokių renginių galėtų būti daugiau nei yra šiai dienai. Kai kuriems atrodo, kad renginių yra pakankamai ir Lietuvoje jų užtenka (16,90%), bet taip pat, kai kuriems atrodo atvirkščiai – Lietuvoje gatvės šokių renginių neužtenka (13,0%). Keli žmonės susilaikė ir pažymėjo „neturiu nuomonės“ (2,60%).

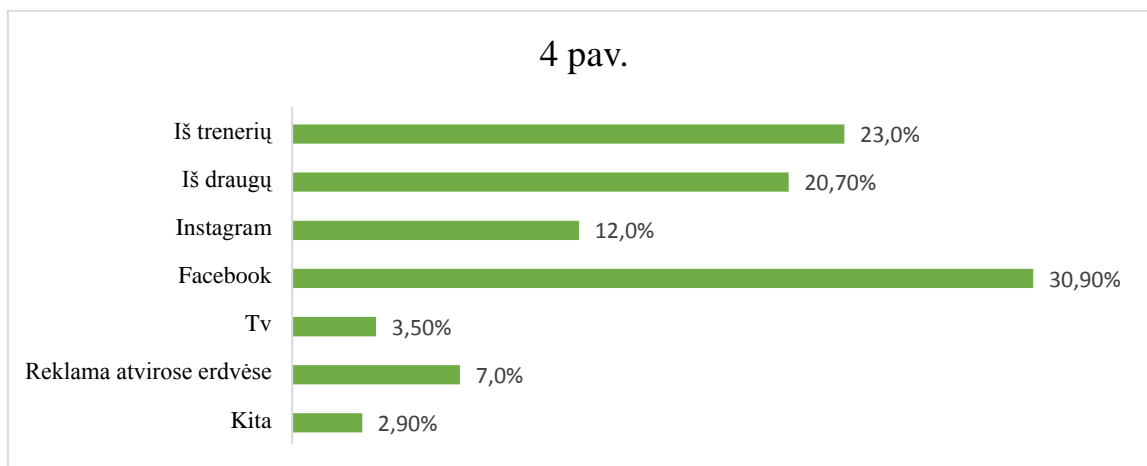
Kitu klausimu buvo siekiama išsiaiškinti ar respondentai, atsakinėję į anketos klausimus, yra dalyvavę šokių studijos „SILLZ“ organizuojamame renginyje „Vilnius Street Battle“ (Žr. 3 paveikslą).

Anketos duomenimis paaiškėjo, kad dauguma respondentų (33,10%) dalyvavo renginyje kaip žiūrovai. Taip pat tyrimas parodė, kad didelė dalis respondentų (28,60%) renginyje nedalyvavo. 12,30% atsakiusiųjų, renginyje dalyvavo 1 kartą, 9,70% – 2 kartus ir 7,80%

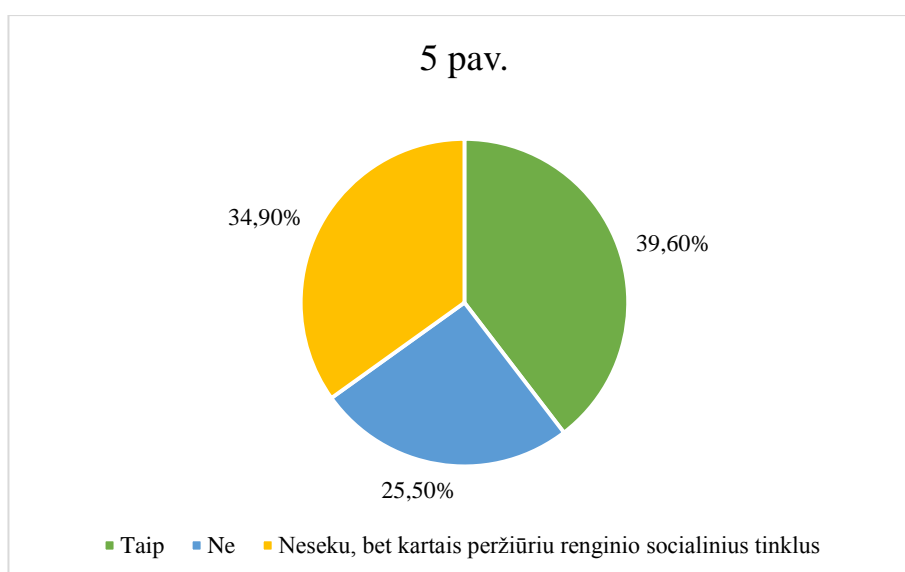
respondentų renginyje dalyvavo 3 kartus. Tyrimo duomenys parodė, kad respondentai dalyvavę 4 kartus ir, respondentai, dalyvavę visuose „Vilnius Street Battle“ renginiuose, sudarė mažiausią tyrimo auditorijos dalį (2,60%). 3,20% respondentų pažymėjo, kad nežino šio renginio.

„Vilnius Street Battle“ iš kitų renginių išsiskiria savo komunikacija. Tai pirmasis gatvės šokių renginys Lietuvoje, kuris pasitelkė televizijos ir radijo medijas. Kitu klausimu buvo siekiama išsiaiškinti, iš kokių informacijos šaltinių, respondentai sužino naujienas apie šį renginį (Žr. 4 paveikslą).

Tyrimo duomenys parodė, kad daugiausiai respondentų, apie renginio naujienas, sužino iš socialinio tinklo Facebook (30,90%). Taip pat didelė dalis dalyvavusiųjų tyrime pažymėjo, kad naujienas sužino iš trenerių (23,0%) arba iš draugų (20,70%). 12,0% respondentų pažymėjo, kad naujienas sužino iš kito socialinio tinklo – Instagram. 7,0% respondentų naujienas apie renginį mato atvirose erdvėse (stendai, plakatai) ir tik 3,50% respondentų naujienas mato televizijoje. 2,90% respondentų pasirinko „kita“ variantą.

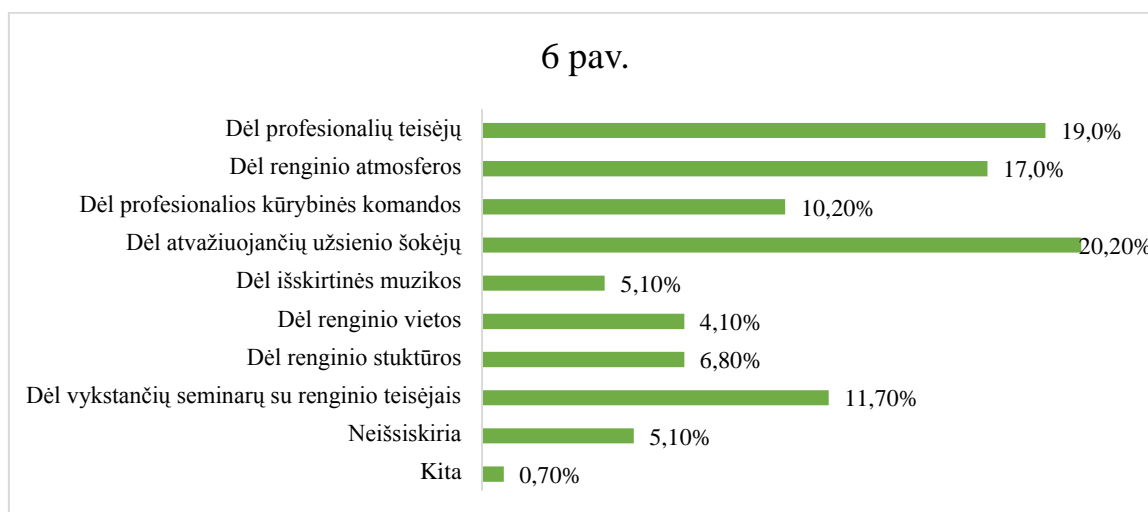
Toliau buvo klausiama ar respondentai seka „Vilnius Street Battle“ renginio naujienas viešojoje erdvėje (Žr. 5 paveikslą).

Diagramos duomenimis 39,60% respondentų pažymėjo, kad seka ir domisi tiriamoji renginio naujienomis ir veikla. Nors daugiau nei ketvirtadalis anketos dalyvių (25,50%) pažymėjo, kad neseka renginio naujienų viešojoje erdvėje, net 34,90% respondentai retkarčiais peržiūri renginio socialinius tinklus, net ir nesekdami renginio viešojoje erdvėje.

Kitu klausimu, kuriame respondentai galėjo pasirinkti kelis galimus variantus, buvo siekiama išsiaiškinti, kuo, jų asmenine nuomone, „Vilnius Street Battle“ renginys išsiskiria iš kitų gatvės šokių renginių Lietuvoje (Žr. 6 paveikslą).

Didžiausiam kiekiui respondentų (20,20%) renginys išsiskiria dėl atvažiuojančių užsienio šokėjų, 19,0% anketos dalyvių, pažymėjo, kad renginys išsiskiria dėl profesionalių teisėjų bei 17,0% - dėl renginio atmosferos. Šiek tiek mažiau, 11,70% respondentų, mano, kad renginys yra išskirtinis, dėl vykstančių seminarų su renginio teisėjais bei 10,20% respondentų renginys išsiskiria dėl profesionalios kūrybinės komandos, 6,80% respondentų išskiria renginio struktūrą. Tik mažam kiekiui respondentų (5,10%), „Vilnius Street Battle“ renginys išsiskiria dėl, renginio metu, grojamos muzikos. 0,70% respondentų, pažymėjo atvirą variantą „kita“ ir, jų nuomone, renginys išsiskiria reklamos sklaida, renginio apimtimi bei konkurencijos dydžiu tarp šokėjų, nes renginys pritraukia daug dalyvių iš užsienio šalių. 5,10% respondentų šis renginys, nuo kitų gatvės šokių renginių Lietuvoje nesiskiria.

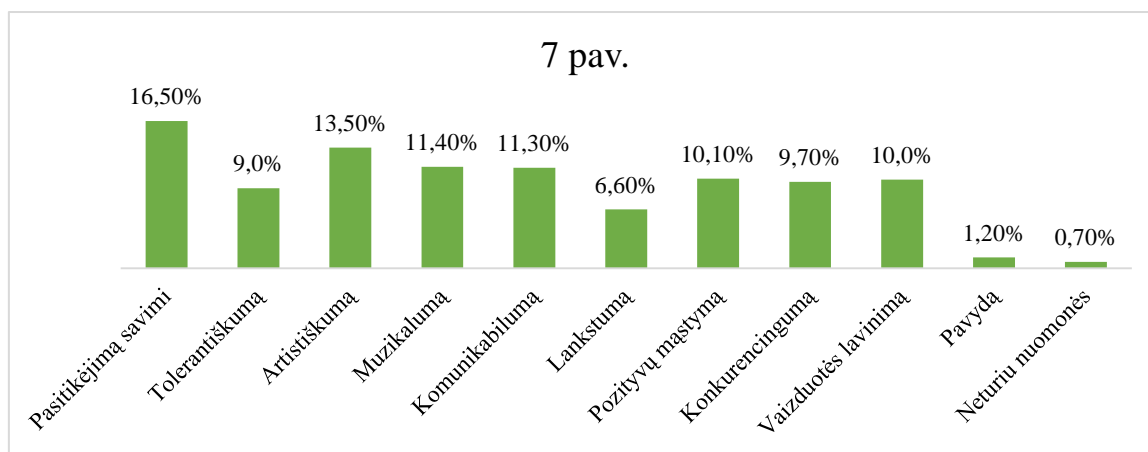
Toliau buvo prašoma anketos dalyvių įvertinti „Vilnius Street Battle“ renginio profesionalumą skalėje 1-10, kur 1 - neprofesionalus, o 10 - profesionalus. Iš 141 respondentų (11 respondentų šį klausimą praleido), vidutinis atsakymas yra 8,6.

Kitu klausimu buvo siekiama sužinoti, ar respondentų nuomone, tokie renginiai prisideda prie gatvės šokių bendruomenės stiprinimo Lietuvoje. Anketos duomenimis, beveik visi respondentai (96,60%) patvirtino, jog renginiai, kaip „Vilnius Street Battle“ prisideda prie gatvės šokių bendruomenės Lietuvoje stiprinimo. Vienas respondentas (0,70%) pažymėjo, jog tokie

renginiai neprisideda prie gatvės šokių bendruomenės stiprinimo ir 2,70% respondentų šiuo klausimu neturėjo nuomonės. Į klausimą atsakė 148/154 anketos dalyvių.

Paklausti ar ateityje planuoja dalyvauti „Vilnius Street Battle renginį“ iš 148 respondentų: 50,70% atsakė, jog dalyvaus, 7,40% atsakė, jog nedalyvaus ir 41,90% respondentų pažymėjo variantą „nežinau“.

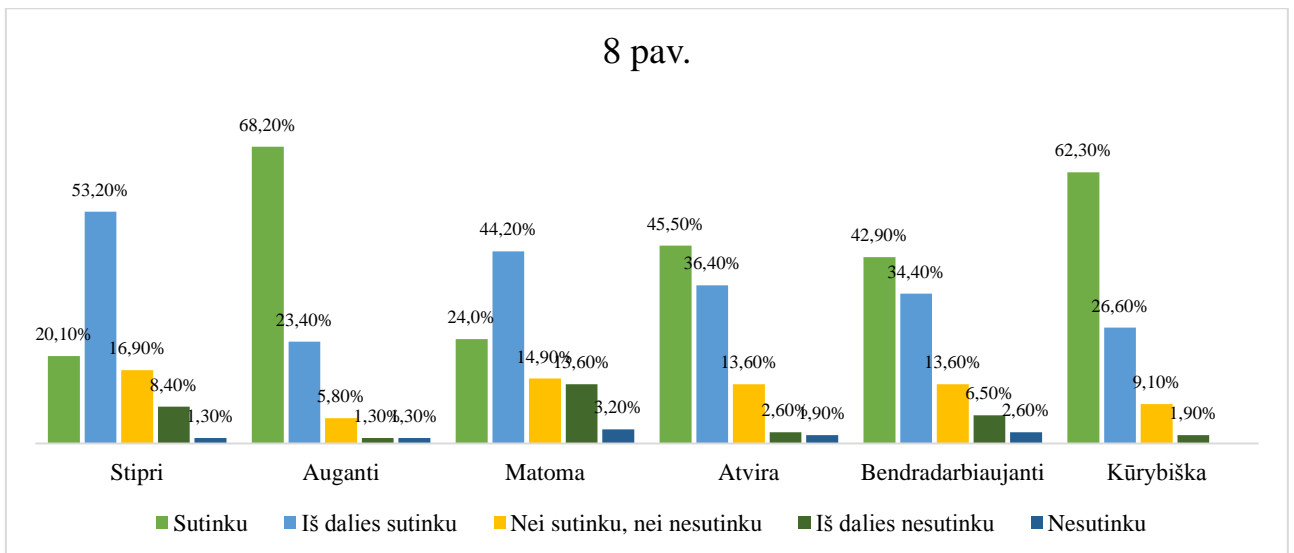
Kitu klausimu, kuriame respondentai galėjo pasirinkti kelis galimus variantus, buvo siekiama išsiaiškinti, kokias asmenines šokėjų savybes, ugdo tokio pobūdžio renginiai (Žr. 7 paveikslą).

Remiantis diagramos duomenimis, didžiausias kiekis anketoje dalyvavusių respondentų (16,50%) pažymėjo, kad renginiai, kaip „Vilnius Street Battle“ ugdo pasitikėjimą savimi. 13,50% respondentų mano, kad ugdomasis artistiškumas. 11,40% respondentų pasirinko, kad yra ugdomos muzikalumo ir 11,30% - komunikabilumo savybės. Šiek tiek mažiau, 10,10% respondentų pasirinko pozityvaus mąstymo, konkurencingumo bei vaizduotės lavinimo variantus. Tolerantiškumo savybę pasirinko 9,0% anketoje dalyvavusių respondentų, 6,60% respondentų pažymėjo lankstumo variantą. Keli anketos dalyviai (1,20%) pažymėjo, kad tokio pobūdžio renginiai ugdo pavydą. Taip pat 0,70% respondentų pažymėjo „neturiu nuomonės“.

Toliau buvo klausiama respondentų ar jie sutinka, ar nesutinka, su šešiais pateiktais būdvardžiais, kurie apibūdina gatvės šokių bendruomenę Lietuvoje (Žr. 8 paveikslą).

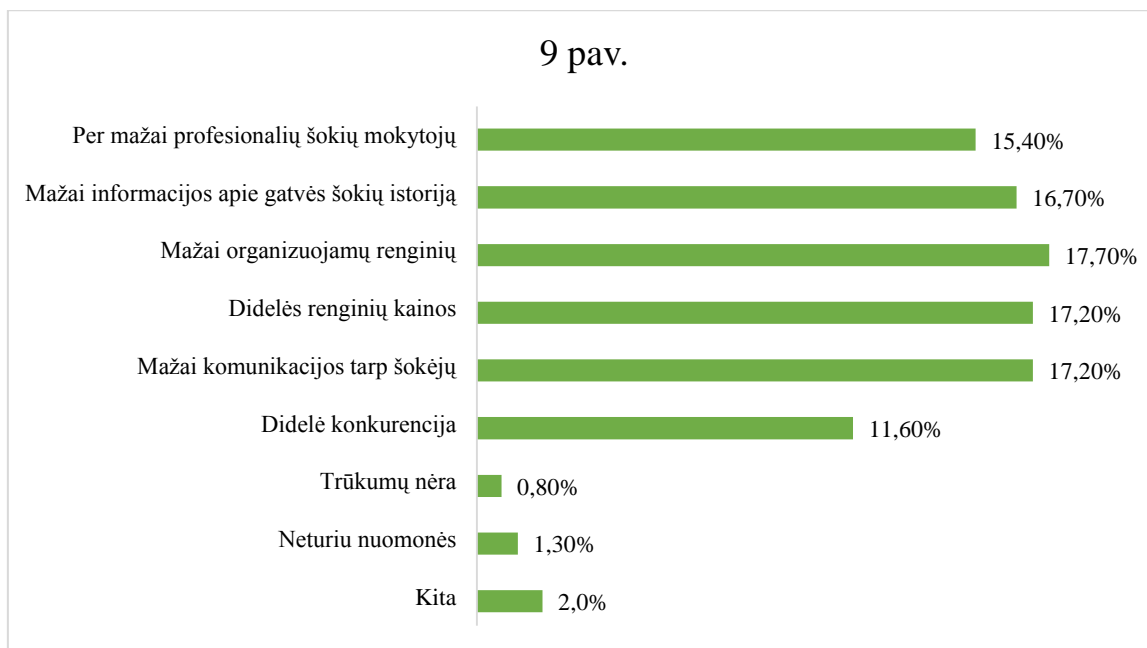
8 pav.

Lyginant duomenis, galima pastebėti, kad didžiausia dalis respondentų sutinka, jog gatvės šokių bendruomenė Lietuvoje yra auganti ir kūrybiška. Apibūdinant bendruomenės stiprumą, daugiau nei penktadalis respondentų (20,10%) sutinka, jog bendruomenė yra stipri, nors 53,20% anketos respondentų sutinka tik iš dalies. 24,0% respondentų sutinka, jog bendruomenė yra matoma, 45,50% sutinka, jog bendruomenė yra atvira ir 42,90% respondentų sutinka, jog gatvės šokių bendruomenė Lietuvoje yra bendradarbiaujanti.

Kitu klausimu, kuriame buvo galimi keli pasirenkami variantai, buvo siekiama išsiaiškinti, kokios veiklos labiausiai stiprina gatvės šokių bendruomenę Lietuvoje. Respondentų nuomone, populiariausios veiklos, kurios labiausiai stiprina gatvės šokių bendruomenę yra šokėjų susibūrimai (27,90%), gatvės šokių seminarai (23,20%) ir vakarėliai (20,60%). 16,80% respondentų mano, kad gatvės šokių bendruomenę stiprina įvairūs muzikos renginiai ir 9,70% respondentų pasirinko variantą „diskusijų vakarai“. 1,10% respondentų pasirinko atvirą variantą „kita“ ir išreiškė savo nuomonę, jog gatvės šokių bendruomenę Lietuvoje stiprina šios veiklos: Atviros treniruotės, šokių ratukai, kūrybiniai projektai.

Paskutiniuoju tyrimo klausimu buvo siekiama ištirti su kokiais trūkumais susiduria gatvės šokių bendruomenė Lietuvoje (Žr. 9 paveikslą).

Nors atsakymai į šį klausimą buvo labai panašūs, 17,70% respondentų pažymėjo, kad didžiausias trūkumas, su kuo susiduria gatvės šokių bendruomenė yra organizuojamų renginių stygius. 16,70% respondentų pažymėjo, jog trūksta informacijos apie gatvės šokių istoriją. Vienodas kiekis anketos dalyvių (17,20%) pažymėjo, kad yra didelės renginių kainos ir mažai komunikacijos tarp šokėjų. Truputį mažiau, 15,40% respondentų, mano, kad Lietuvoje yra per mažai profesionalių šokių mokytojų, 11,60% mano, kad Lietuvoje – didelė konkurencija. 0,80% respondentų pažymėjo, kad gatvės šokių bendruomenė Lietuvoje trūkumų neturi arba, jog respondentai šiuo klausimu nuomonės neturi. 2,0% anketos dalyvių pasirinko atvirą atsakymą „kita“ ir, jų nuomone, Lietuvoje trūksta komunikacijos tarp šokių studijų, valstybė sunkiai remia ir nepalaiko gatvės šokių renginių, nes turi nusistačiusią išankstinę nuomonę apie tokio pobūdžio renginius, trūksta palaikymo tarp šokėjų ir mažai šokančių, kurie domisi gatvės šokių istorija bei gatvės kultūra.

3.4. Kokybinio ir kiekybinio tyrimų rezultatų apibendrinimas

Apibendrinus internetinės anketos ir interviu atsakymus, tiek skirtingų šokių stilių mokytojai, tiek jų mokiniai, vieningai sutaria, kad „Vilnius Street Battle“ renginys, iš kitų gatvės šokių renginių Lietuvoje labiausiai išsiskiria profesionaliais ir išskirtiniais renginio teisėjais bei kviestiniais svečiais iš užsienio, kurie parodo visai kita šokio lygį ir tampa motyvacija šokėjams, dar labiau domėtis ir stengtis būti geresniu šokėju.

Nors renginys save pristato, kaip pirmąjį, gatvės šokių renginį Lietuvoje, kurio naujienas skelbia televizijos bei radijo medijos, internetinės apklausos duomenimis, didžiausias kiekis respondentų, naujienas apie „Vilnius Street Battle“ renginį sužino viešojoje erdvėje. Išskirtinę komunikaciją išskyrė tik dveji šokių mokytojai bei renginio organizatoriai.

Visi respondentai vieningai sutaria, jog „Vilnius Street Battle“ renginys prisideda prie gatvės šokių bendruomenės Lietuvoje stiprinimo. Vieni išskyrė, jog, jau minėtieji, kviestiniai svečiai, motyvuoja jaunosius šokėjus labiau stengtis, kiti – jog daugiau žmonių susipažįsta su gatvės subkultūra ir motyvuojasi prisijungti. Tiesa, keli respondentai išskyrė, kad tokių renginių metu pasijaučia labai stipri konkurencija ir vietoje dalinimosi šokiu, atsiranda noras vienas kitą pažeminti.

Taip pat mokytojai išskyrė, jog tokio pobūdžio renginiai, ne tik pritraukia naujų mokinių į treniruotes, bet taip pat, suteikia jiems patiems terpę pasirodyti, pasireklamuoti. Renginio metu organizuojami gatvės šokių seminarai, su visame pasaulyje garsiais šokėjais – motyvacija mokiniams, stimulas mokytojams ir visuomenės požiūrio keitimas, kuriuo norima parodyti, kad vyksta mokymai su šokio srities profesionalais, kad žmonės domisi istorija, o šokiai – nėra tik internete išmokstami judesiai.

Tiek internetinės anketos respondentai, tiek šokių mokytojai sutinka, kad gatvės šokių bendruomenė Lietuvoje yra auganti. Vyksta daug, ne tik didelių, bet ir mažesnių – nišinių renginių, kurie skatina visus jungtis, būti kartu, šokti ir palaikyti vieni kitus. Renginio organizatorius siūlo pradėti gerbti ne tik save, bet ir kitus, jų atliekamą darbą – taip šokių bendruomenė tik augs ir stiprės.

Apibendrinant gatvės šokių bendruomenės trūkumus, respondentų nuomonė taip pat panaši – mažai komunikacijos tarp skirtingų studijų šokėjų, didelė konkurencija, vienybės trūkumas. Daugelis mokytojų išskyrė, jog Lietuvoje didesnė studijų bendruomenė, nei gatvės šokių bendruomenė apskritai. Didelis skaičius šokėjų bijo išeiti iš priklausomos studijos ribų, vengia naujovių bei nedrįsta išbandyti savo jėgų, kitų mokytojų treniruotėse.

Renginio organizatorius bei mokytojai tikisi, jog po penkerių metų, Lietuvoje, gatvės šokių bendruomenė bus atviresnė naujovėms, nebebus nustatytų moralės ribų, kurios trukdo tobulėti, jausis sveika konkurencija ir šokėjai nebijos reikšti savo nuomonės. Padidės gatvės šokių studijų bei renginių skaičius ir gatvės šokių bendruomenė augs.

IŠVADOS

1. Išanalizavus šaltinius susijusius su gatvės subkultūros istorija bei raida tiek užsienyje, tiek Lietuvoje, prieita prie išvados, jog gatvės subkultūra – viena iš labiausiai populiarėjančių, bei greičiausiai savo gretas didinančių subkultūrų. Gatvės subkultūra jau yra įgavus visuomenės pripažinimą, tad vis dažniau šios subkultūros atšakas galima išvysti televizijoje, muzikiniuose vaizdo klipuose ar net didžiosiose scenose. Lietuvoje taip pat vyksta daug renginių, kurie puoselėja gatvės subkultūros dvasią: naktinis krepšinis, gatvės muzikos diena, beatbox varžybos bei gatvės šokių renginiai. Gatvės subkultūra – visada stebina, kartais net šokiruoja, bet nei vieno žmogaus nepalieka abejingo.

2. „Vilnius Street Battle“ – stipriausias gatvės šokių renginys Lietuvoje. Jis ne tik populiarus tarp šokėjų, bet taip pat pritraukia gausias žiūrovų gretas. Remiantis kokybinių tyrimų rezultatais, galima teigti, jog šis renginys stipriai motyvuoja jaunąsias kartas, skatina domėtis gatvės šokių istorija ir sekti naujienas. Vienas iš pagrindinių motyvų, kuo „Vilnius Street Battle“ renginys išsiskiria iš kitų gatvės šokių renginių Lietuvoje – kviestiniai teisėjai. Jie ne tik vertina šokėjų profesionalumą renginio metu vykstančių kovų metu, bet taip pat dalinasi savo patirtimi gatvės šokių seminaruose renginio išvakarėse. Tai padeda gatvės šokių bendruomenei burtis kartu, kartu mokytis ir auginti gatvės šokių bendruomenę.

3. Kiekybinis tyrimas parodė, kad Lietuvos gatvės šokių bendruomenė yra auganti bei stipri. Nors renginių, kurie padeda stiprinti bendruomenę galėtų būti ir daugiau, „Vilnius Street Battle“ savo renginio atmosfera bei profesionaliais teisėjais prisideda prie gatvės šokių bendruomenės augimo. Renginys taip pat puoselėja asmenines žmonių savybes, tokias kaip: pasitikėjimą savimi ir artistišumą. Anketinės apklausos respondentai, skalėje nuo 1-10, „Vilnius Street Battle“ renginio profesionalumą įvertino – 8,6 ir 50.7% respondentų atsakė, jog ateityje tikrai dalyvaus šiame organizuojamame renginyje.

4. Atlikto tyrimo duomenimis, paaiškėjo, jog Lietuvoje šiuo metu labai trūksta pagarbos tarp gatvės šokių bendruomenės narių ir pačios bendruomenės vienybės. Remiantis tyrimo rezultatais, matoma, jog Lietuvoje tikros gatvės šokių bendruomenės nėra, labiau – studijų bendruomenės, nes vaikai šokdami ir priklausydami vienai vietai, bijo eiti į kitų mokytojų pamokas, išmokti kažko naujo. Nėra bendravimo tiek tarpusavyje, tiek tarp skirtingų studijų, nėra palaikymo, pastebima labai didelė konkurencija. Apklauso rezultatai parodė, jog gatvės šokių bendruomenei trūksta vienas kito palaikymo, nuoširdaus bendravimo, komunikacijos tarp skirtingų studijų. Anketos respondentai taip pat išskyrė, jog yra per mažai organizuojamų renginių, kurie padėtų labiau pažinti bendruomenės narius.

5. Gatvės šokių renginiai – vienas iš pagrindinių veiksnių, kas stiprina gatvės šokių bendruomenę. Renginiai ne tik suburia bendruomenės narius, bet taip pat leidžia pažintis vieni kitus, dalintis informacija, kartu mokytis ar išbandyti savo jėgas. Remiantis kiekybinio tyrimo duomenimis, veiklos, kaip: gatvės šokių seminarai, vakarėliai bei įvairūs muzikos vakarai, taip pat prisideda prie gatvės šokių bendruomenės stiprinimo ir augimo.

REKOMENDACIJOS IR PASIŪLYMAI

1. Atsižvelgiant į tai, jog, pagal šokių mokytojus, Lietuvoje labiau jaučiamos atskirų šokių studijų bendruomenės, nei vieninga gatvės šokių bendruomenė kaip visuma, siūloma organizuoti „tarpstudijinių“ trenerių mainus, kuomet vienos studijos treneriai, vienai dienai vestu šokių pamokas kitoje gatvės šokių studijoje ir atvirkščiai. Taip šokėjai jausis saugiau, nes pamokos vyktų jiems gerai pažįstamoje aplinkoje, šiuo atveju – studijoje, kurioje jie šoka, bet tuo pačiu, jie galėtų pasisemti naujų žinių iš kitų šokių mokytojų Lietuvoje, ko dažnas šokėjas prisibijo pabandyti dėl didelės šokių studijų konkurencijos tarpusavyje. Šie mainai padėtų ne tik sumažinti gatvės šokių studijų konkurenciją, bet taip pat mokiniai išbandytų šį tą naujo, pasisemtų įkvėpimo ir pamatytų pavyzdį, jog gatvės šokių bendruomenė gali būti atvira naujovėms ir bendradarbiavimui.

2. Šokių studijų vadovai turėtų daug dėmesio skirti jaunajai kartai, motyvuoti ją domėtis gatvės šokiais. Rekomenduojama ne tik vesti šokių pamokas ar seminarus, bet taip pat organizuoti teorines paskaitas apie gatvės šokių istoriją ir jos raidą. Mokiniam būtina žinoti svarbiausius faktus susijusius su jų mėgiama veikla, nes būtent jie tęs gatvės šokių istoriją ateityje.

3. Atsižvelgiant į tai, jog jaučiama didelė konkurencija tarp gatvės šokių šokėjų, rekomenduojama organizuoti renginius, kurie skatintų vieni kitų palaikymą, o ne kovą dėl titulo. Šiai dienai Lietuvoje egzistuoja keletas teminių, mažos apimties renginių, kurie kviečia šokėjus iš anksto numatytoje vietoje ir sutartu laiku dalintis šokiu, mėgautis vieni kitų kompanija ar pasiklausyti geros muzikos. Siūlomą tokio pobūdžio renginius išplėsti didesniu mastu, kad jie pritrauktų ne tik Lietuvos, bet ir užsienio šokėjus.

4. Įvertinus spartų gatvės šokių bendruomenės augimą bei atkreipus dėmesį į jaunosios kartos šokėjus, kurie dar tik stengiasi įsilieti į bendruomenės veiklą, rekomenduojama „Vilnius Street Battle“ renginyje, gatvės šokių kovas (ang. battles) skirti į du šokėjų lygmenis – pradedančiuosius ir pažengusius. Taip jaunieji šokėjai jaustųsi drąsesni, išbandydami savo jėgas ant didžiosios scenos prieš lygiavertį oponentą bei motyvuotųsi tobulėti ir mokytis.

LITERATŪROS SĄRAŠAS IR ŠALTINIAI

Literatūros sąrašas

1. 15min. (2016). Gatvės šokių treneris Dainius Žebrauskas – Skruzdėliukas: „Niekaip negaliu subrešti“. Prieiga per internetą: <https://www.15min.lt/vardai/naujiena/lietuva/gatves-sokiu-treneris-dainius-zebrauskas-skruzdeliukas-niekaip-negaliu-subresti-1050-682645>. Žiūrėta 2019 m. gegužės 2d.
2. Aleksienė, V., Ambrasaitė, R. (2014). Jaunimo kultūrų įvairovė: gatvės meno projektai kaip nusikalstamo elgesio prevencija. Prieiga per internetą: <http://www.socialinisugdymas.leu.lt/index.php/socialinisugdymas/article/view/33/29>. Žiūrėta 2019 m. gegužės 1d.
3. Augustauskas, V. (2013) Hiphopas – vakar, šiandien ir rytoj. Mintys. Prieiga per internetą: <http://www.hip-hop.lt/hiphop-lt-2005-hip-hopas-vakar-siandien-rytoj-mintys/>. Žiūrėta 2019 m. gegužės 1d.
4. Bagdonavičius. V. (2012). Kultūra kaip būtiškoji duotybė žmogui. Prieiga per internetą: <http://alkas.lt/2012/12/08/v-bagdonavicius-kultura-kaip-butiskoji-duotybe-zmogui/>. Žiūrėta 2019 m. gegužės 1d.
5. Crawford, B. (2006) History of Hip Hop Dance. Prieiga per internetą: https://dance.lovetoknow.com/History_of_Hip_Hop_Dance. Žiūrėta 2019 m. gegužės 2d.
6. Derret, R. (2003). Festivals & Regional Destinations: How Festivals Demonstrate a Sense of Community & Place. *Rural Society*, 13:1, 35-53.
7. Gudaitė. A. (2010) Urbanistiniai šokiai jaunimo kultūroje: edukacinis aspektas. Vilnius. Prieiga per internetą: http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:_j1ko5O3WhMJ:talpykla.elaba.lt/elaba-fedora/objects/elaba:2116105/datastreams/ATTACHMENT_2116108/content+&cd=1&hl=lt&ct=clnk&gl=lt. Žiūrėta 2019 m. gegužės 1d.
8. H. Irshad (2011). Impacts of community events and festivals on rural places. Prieiga per internetą: [https://www1.agric.gov.ab.ca/\\$Department/deptdocs.nsf/all/csi13702/\\$FILE/Community-events-and-festivals.pdf](https://www1.agric.gov.ab.ca/$Department/deptdocs.nsf/all/csi13702/$FILE/Community-events-and-festivals.pdf). Žiūrėta 2019 m. gegužės 11d.
9. Ilan, J. *Understanding Street Culture. Poverty, Crime, Youth and Cool*. Prieiga per internetą: <https://books.google.lt/books?hl=lt&lr=&id=2nbbCQAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&dq=stre>

- et+culture&ots=OK2sHrZik9&sig=W8oIsugopNituJNbtJACuumXyM&redir_esc=y#v=onepage&q=street%20culture&f=false. Žiūrėta 2019 m. gegužės 2d.
10. Juršienė, J. (2016). Stereotipus laužantis šokėjas: menininkas nebūtinai turi badauti. Prieiga per internetą: <https://www.delfi.lt/gyvenimas/psichologija/stereotipus-lauzantis-sokejas-menininkas-nebutinai-turi-badauti.d?id=70701936>. Žiūrėta 2019 m. gegužės 2d.
  11. Kardelis, K. *Mokslinių tyrimų metodologija ir metodai*. Prieiga per internetą: <https://www.scribd.com/doc/37948910/K-Kardelis-Mokslini%C5%B3-tyrim%C5%B3-metodologija-ir-metodai>. Žiūrėta 2019 m. gegužės 2d.
  12. Leliūgienė, I., Sadauskas, J. (2011). Bendruomenės sampratos traktuotė ir tipologija. *Socialinių mokslų studijos*, 3(4), 1281–1297. Prieiga per internetą: https://www.mruni.eu/upload/iblock/d87/7_Leliqxgiene_Sadauskas.pdf. Žiūrėta 2019 m. gegužės 2d.
  13. Medzevičius, D. (2008) Hiphopo subkultūros edukaciniai ypatumai neformalaus ugdymo kontekste. Kaunas. Prieiga per internetą: <https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:pmyttfzxFn0J:https://vb.lsu.lt/object/elaba:1983665/1983665.pdf+&cd=4&hl=lt&ct=clnk&gl=lt>. Žiūrėta 2019 m. gegužės 1d.
  14. Pabon, J. (1999) Physical Graffiti. The History of Hip Hop Dance. Prieiga per internetą: <http://www.daveyd.com/historyphysicalgraffittifabel.html>. Žiūrėta 2019 m. gegužės 2d.
  15. Page, D. (2009). The history of street dance. Prieiga per internetą: <https://www.mygroupfit.com/printeducationarticle.aspx?article=3417>. Žiūrėta 2019 m. gegužės 1d.
  16. Rinkevičius, S. (2011). Svaras: apie hip-hop'o kultūrą, rokenrolo gyvenimo būdą ir pasaulio pabaigą. Prieiga per internetą: <https://www.tv3.lt/naujiena/569376/svaras-apie-hip-hop-o-kultura-rokenrolo-gyvenimo-buda-ir-pasaulio-pabaiga>. Žiūrėta 2019 m. gegužės 2d.
  17. Schwarz, C. E., Trait, R. (2007). Recreation, Arts, Events and Festivals: Their Contribution to a Sense of Community in the Colac-Otway Shire of Country Victoria. *Rural Society* 17:2, 125-138.
  18. Traškutis, S. (2006) Breikas – gimęs gatvėje. Prieiga per internetą: <https://straipsniai.lt/kultura/breikas-gimes-gatveje/>. Žiūrėta 2019 m. gegužės 2d.
  19. Zenkutė, E. (2007). DJ Playa G: „Gatvės kultūra – tai ne vien plačios kelnės“. Prieiga per internetą: <http://www.ve.lt/naujienos/lietuva/lietuvos-naujienos/dj-playa-g-gatves-kultura--tai-ne-vien-placios-kelnes-/>. Žiūrėta 2019 m. gegužės 2d.

Šaltiniai

1. Blondheim, B., Meza, E., Pray, D. (2001). Scratch. United States: Palm Pictures. Prieiga per internetą: <https://www.youtube.com/watch?v=A8aMMpoSUSQ>
2. Lietuvių žodynas (2019) Grafiti. Prieiga per internetą: <https://www.lietuviuzodynas.lt/terminai/Grafiti>. Žiūrėta 2019 m. gegužės 1d.
3. Lietuvių žodynas (2019) Repas. Prieiga per internetą: <https://www.lietuviuzodynas.lt/terminai/Repas>. Žiūrėta 2019 m. gegužės 1d.
4. Nosovas, J. (2012). Lietuvos gatvės šokių dokumentika „The Circle“. Kaunas. Prieiga per internetą: <https://www.youtube.com/watch?v=vtDG4VYqEOI>
5. Oficiali „SKILLZ“ šokių studijos internetinė svetainė (2019). Prieiga per internetą: www.skillz.lt
6. Oficiali „Vilnius Street Battle“ renginio internetinė svetainė (2019). Prieiga per internetą: www.vilniusbattle.com
7. Oficiali Lietuvos hiphopo subkultūros informacinė svetainė (2019). Prieiga per internetą: www.hip-hop.lt
8. Tarptautinis žodžių žodynas (2019) Kultūra. Prieiga per internetą: <https://www.zodynas.lt/tarptautinis-zodziu-zodynas/K/kultura>. Žiūrėta 2019 m. gegužės 1d.

PRIEDAI

Priedas nr. 1

Interviu su Dmitrijumi Fofonovu – gatvės šokių studijos „SKILLZ“ vadovu bei „Vilnius Street Battle“ (toliau VSB) renginio organizatoriumi. (Sutrumpinta).

1. Esate „Skillz“ studijos vadovas ir vieno stipriausio gatvės šokių renginio Lietuvoje VSB organizatorius. Kas Jus paskatino kurti tokio pobūdžio renginį?

Geras klausimas, labai geras klausimas. Nenoriu niekam mest akmenų į daržą, bet buvo toks renginys „Urban Dance“. Tai va, iš vienos pusės tai buvo asmeninė ambicija, dėl to, kad man tas renginys man labai patiko, nepraleidau nei vieno, turiu visas dalyvio *maikes*, dalyvavau beveik visuose, tiek breiko, tiek kitose stilių kovose. Nors man ten ir nesisekė labai *super*, bet praėjau atrankas ir visai neblogai pasirodžiau „battluose“. Buvo su tuo renginiu toks nutikimas, kada labai pasirodė neteisybė <...> buvo ir kitų smulkmenų susijusių ir su mano komanda, kada negavome ketvirto išėjimo „battluose“ ir tiesiog, tas nepagarbus elgesys dalyviams, kurie ištikimi renginiui daugybę metų ir pačiam šokiui, privertė parodyti, kad galima padaryt daug kokybiškesni renginį, kad galima turėti geriausią renginio vedėją, geriausius teisėjus, kokius tik galima surasti tai datai, kad gali turėti tikrai ne blogesnę erdvę renginiui ir, kad kaina žmogui ir dalyviui būtų ta pati.<...>

2. Prisimenant pirmąjį VSB renginį, kokius tikslus buvo siekiama įvykdyti ir su kokiais sunkumais buvo susidurta?

Tai, kaip jau ir sakiau, parodyti, kad galima turėti kokybišką, gerą renginį, su tam tikra kaina. Turėti geriausią vedėją, tiesiog, paimti ir padaryti geriau. Kokią prisimenu pirminę mintį, kuri motyvavo, tai, kad reikia padaryti labai gerą renginį, sukurti gerą „vibe“, kad būtų viskas laiku, parodyti pavyzdį, kad galima daryti renginį. Kad įmanoma padaryti kokybišką renginį. <...> Didžiausia problema buvo - nepakankamai organizacinės patirties, tai ir sudarė sunkumų įvairiose situacijose.

3. Lyginant pirmąjį ir paskutinį VSB renginius, kokią esminę pažangą galite įvardyti, kaip renginio organizatorius?

Patobulėjom organizacine prasme. <...> Parašëm apmokymus savanoriams ir tais apmokymais aš galiu vadovautis ir apmokyti kitus, prisidedančius prie renginio žmonės, labai greitai.

4. *VSB renginys išsiskiria ne tik gausiu dalyvių skaičiumi, bet ir išskirtine reklama. Ar Jūsų nuomone, efektyvi komunikacija padeda populiarinti renginį ne tik šokėjų gretose?*

Tai yra dalinai tiesa, dalinai ne. Šokiuose yra labai didžiulė inercija – tai, kai tu padarai dabar, o gauni vėliau <...>. Mes darome reklamą dabar, kad po penkių metų mes turėtume žiūrovą. Ir nėra prasmės ar tu studijos treniruotes reklamuoji, ar dar kažką, šokis yra didžiulė inercija, nes tai yra kultūrinė sritis. <...> Šokiai yra toks dalykas, kad turi gimti idėja, noras pradėti šokti, o tam, kai kurie žmonės, prisiruošia tik po kelių metų. <...> Aš kalbėdamas su savo mokiniais išgirstu tokių pasakymų, kaip: „Aš mačiau jūsų video, kai man buvo 10 metų“ – o dabar 18 metų žmogui. <...> Supranti, tu 8 metus darai video, kad ateitų tas žmogus po tiek laiko. Tas pats ir su renginiais. Daryti reklamą čia ir dabar, žiūrovui praktiškai neturi prasmės, tai yra 20% naudingumo, jeigu tu neplanuoji to daryti daug metų į priekį <...>. Renginys turi reklamuoti šokių studiją, nes ji vis tiek finansuoja renginį, mes turim gauti pajamas iš ko padaryti tą renginį, nes mums niekas nemokamai nieko neduoda, teisėjai nemokamai neatvažiuoja, nors dauguma galvoja atvirkščiai. Mes labai susitelkiam į filmavimą ir montavimą, labai svarbu, kad šokis būtų „prominamas“. Tegul žiūri latviai, tegul žiūri estai ir visi pasaulyje žiūri, jeigu mes turim ką parodyti.

5. *Renginį sudaro dvi dalys: įvairių stilių šokių seminarai su renginio teisėjais bei, visą dieną vykstanti, renginio oficialioji dalis. Kokiu tikslu seminarai buvo įtraukti į renginio programą? Ir ar jūsų nuomone tai padeda augti gatvės šokių bendruomenei?*

Seminarai padeda padalinti auditoriją. Kai seminarus pridedi prie renginio, tu gali reklamuoti tik juos, išsiunčiant tik šokėjams asmenines žinutes per Facebook arba el. laišku. Kam juos rodyt ir reklamuot visiems, jeigu jie skirti tik šokėjams <...>. Bet tada supratome, kad mes privalom parodyti žmonėm, kad vyksta mokymai su tarptautiniais šokėjais, kad ne šiaip šokis yra išmokstamas žiūrint internetinius klipus. Mes netraukiame žmonių ateiti į seminarus - mes keičiam šokėjų įvaizdį prieš visuomenę <...>. Seminarai be abejo padeda augti gatvės šokių bendruomenei. Seminarai ir yra renginio pagrindinė dalis. Realiai mąstant turėtų būti seminarai ir prie jo pridėtas renginys, o ne atvirkščiai. Renginys yra tik tai vieta, kurioje gali parodyti, ką išmokai per seminarus.

6. *Kaip manote, su kokiais sunkumais susiduria gatvė šokių bendruomenė Lietuvoje ir ko trūksta mūsų šalies šokėjams, kad bendruomenė būtų stipresnė?*

Gatvės šokių bendruomenė dabar susiduria su tokiu klausimu „ką dabar daryt su savo šokiu?“. Netgi tada, kai tu turi labai gerą darbą, kuris susijęs su šokiais. Daugelis nesijaučia pripažintu, nesijaučia gerbiamu. Tai yra dalykai su kuo ir aš bandau kovoti, bet tam, kad tu būtum gerbiamas, turi gerbti kitus, save, savo darbą ir kitų žmonių darbą. <...> labai svarbu pradėti nuo savęs. Bendruomenei sustiprinti, kiekvienas bendruomenės narys turi gerbti savo darbą <...> vertinti vieni kitų darbą ir stengtis tai parodyti. Pagirti, pasakyti, ką galvoji, nenutylėti. <...> reikia to pirmo žingsnio, reikia pamiršti apie tarpusavio nesutarimus, nes svarbiausia gyvenime yra pozityvi emocija.

7. Kaip įsivaizduojate gatvės šokių bendruomenę Lietuvoje po penkerių metų?

Noriu, kad visi draugautų ir būtų sveika konkurencija. Nedaryti nesąžiningų dalykų vieni kitiems, kaip mokinių perviliojimais, trenerių perviliojimais iš vienos studijos į kitą. <...> reikia atvirumo, stengtis būti laimingiems, nebijoti klaidų.

PRIEDAS NR. 2

Interviu su Kamile Karpalovaite (Kamilla lil K) – šokėja, menininke ir mokytoja. Atstovaujanti hip-hop, hip-hop fusion ir contemporary šokių stilius. Kompanijos „Nuo Nulio“ subūrėja bei renginio „More than a wo.man“ organizatorė.

- 1. Šoki ne vienerius metus ir esi dalyvavusi daugelyje gatvės šokių renginių. Ar gali įvardyti kelis bruožus, kuo, Tavo nuomone, VSB renginys skiriasi (ar nesiskiria) nuo kitų gatvės šokių renginių Lietuvoje?*

Visi battlai, visi gatvės šokių renginiai yra kažkuo panašūs, tai yra battlai tai yra teisėjai, kurie sprendžia, kas nugalės, ten yra didžėjus, ten yra vedėjas ir ten yra tiesiog varžomąsi dėl titulo ar, dėl garbės. Bet „Vilnius Street Battle“, mano akimis, labai stipriai koncentruojamas į žiūrovus, net tas pats „vibe“ yra kitoks, dėl to, kad patys battlai vyksta ant scenos, žiūrovai jau žiūri į tai, kaip į pasirodymą, o ne į paprastą gatvės šokių kovą. Šiaip, neesu už tai, kad battlai jaustųsi per daug, kaip pasirodymas, aš už gatvės šokius teatre, bet ne už battlus - teatre. Tada jaučiasi, kad tai labiau yra pasirodymas. Aišku labai smagu, kad kiekvienais metais „Vilnius Street Battle“ būdavo vis su kažkoku nauju konceptu: tai battlai vykdavo du prieš du konceptu, ar tris prieš tris, keturi prieš keturis... Kiek pamenu, visą laiką kažkuo skirdavosi, kažkokia kita mintis. Kuo labiausiai išskiria -

visąlaik atvežami geri teisėjai, kiek ir stebėjau, kiek dalyvavau, visąlaik būdavo nuostabūs teisėjai, kurie tikrai atsižvelgdavo į viską, ką šokėjas daro.

2. *Ar, Tavo nuomone, tokie renginiai kaip VSB prisideda prie gatvės šokių bendruomenės augimo? Kuo?*

Aš manau, aplamai, bet koks renginys, kuris vyksta, tiek Lietuvoje ar užsienyje, nesvarbu kokio pobūdžio, žinoma, prisideda prie gatvės šokių bendruomenės augimo, nes tai yra veiksmas, vieta, kuri suburia žmones pabūti kartu. Kuo? Tai kaip ir kiekvienas renginys: suburia žmones kartus, leidžia padėti vieni kitiems augti, pamatyti šiek tiek daugiau, negu matai savo uždarame rate ar savo studijoje, tiesiog augti, kaip kultūrai. Žinoma, kartais yra sudėtinga, dėl to, kad kainos gali būti didelės, nes yra labai susikoncentruota į žiūrovus, visgi jie atperka didžiąją dalį renginio, bet vis tiek, bet koks renginys duoda kažką.

3. *Esi ne tik šokėja, bet taip pat gatvės šokių renginių organizatorė ir mokytoja. Ar pastebi, tokių renginių, kaip VSB įtaką savo mokinių tarpe? Galbūt padidėję ne tik šokėjų motyvacija, bet ir jų gretos?*

Aš labai, labai stipriai matau, kokią įtaką gali duoti geras renginys, aplamai, šokių renginiai daro didžiulę įtaką mokiniams tobulėti. Kalbant iš savo rato, aš matau nuolat augančią bendruomenę, ypač iš jaunesniųjų tarpo. Jeigu renginys pabrėžia būtent, kad yra siekiama auginti bendruomenę, kad yra siekiama suteikti motyvacijos ir įkvėpti, tai tada viskas yra super. Bet kokių atveju, aš manau, kiekvienas renginys duoda kažką į naują.

4. *Kaip vertini gatvės šokių bendruomenę Lietuvoje? Su kokiais sunkumais susiduria? Ką reikėtų stiprinti?*

Gatvės šokių bendruomenė Lietuvoje, ji yra, šokia tokia, negaliu pasakyti, kad labai stipri. Čia yra daugiau studijų bendruomenė, negu viena stipri šokių bendruomenė. Daugiau studijų kultūros, nei šokių kultūros aplamai. Yra daug studijų ir jos labai retai kada susieina visos kartu, bendra jėga tobulėti ir, ypač, tai labai daro įtaka jauniems šokėjams. Jie ateina į vieną studiją ir viskas, ką jie mato, tai tik ta studija, iki tol, kol susiranda draugų iš kitos studijos ir jiems prasiplečia akiratis. Arba atsiranda mokytojas, kuris yra šiek tiek atviresnis ir mokinį skatina eiti išbandyti pašokti kitur. Mums trūksta bendravimo tarpusavyje, kontakto, vienybės. Po truputi, jau kažkas gerėja, bet vis tiek, vis dar yra didelis trūkumas to vieningumo. Aš manau, žmonės daugiau turėtų susieiti kartu ir

tas žymiai labiau sustiprintų visą šokių bendruomenę Lietuvoje. Aplamai, visa dabartinė karta, turėtų labai stipriai susikoncentruoti į tai, kaip jie kalba apie kultūrą, kaip jie kalba apie šokių stilius, skirti daug dėmesio tai ateinančiai, augančiai kartai, nes ji yra mūsų ateitis. Jeigu mes nieko neduosime, nieko neišmokysime jų, tai tos kultūros ir bendruomenės, aplamai, neliks.

5. *Kaip įsivaizduoji gatvės šokių bendruomenę Lietuvoje po penkerių metų?*

Aš labai tikiuosi, kad po penkerių metų mes dar stipriau dirbsime visi iš vien, bus dar daugiau šokėjų, dar daugiau tos kultūros, nes dabar ji svyruoja, netgi yra žmonių, kurie sako, kad jau dabar, tos kultūros – nebėra, kas iš dalies yra tiesa - pas mus nėra didelės kultūros, nėra pastovumo, nėra pastovių momentų, kuomet susirinktų visi šokėjai, iš visur. Kai žmonės nustos sau statyti kažkokias ribas, tada mes pradėsime augti ir tobulėti. Dabar yra labai daug šokėjų, bet labai mažai žinių. Tikiuosi, kad dauguma mokytoju ir vadovų pasakos ir kalbės daugiau su savo mokiniais, duos, čia ir dabar, daugiau žinių.

PRIEDAS NR. 3

Interviu su Emiliu Piloniu – šokėju, choreografu, House ir Locking šokių stilių mokytoju, „JACKSTERZ“ komandos nariu bei vadovu.

1. *Šoki ne vienerius metus ir esi dalyvavęs daugelyje gatvės šokių renginių. Ar gali įvardyti kelis bruožus, kuo, tavo nuomone, VSB renginys skiriasi nuo kitų gatvės šokių renginių Lietuvoje?*

Tai skiriasi galbūt savo konceptu, kad visgi šokių kovos vyksta 4 prieš 4 principu, visada yra ta idėja, kad visada ieško naujovių, viena kartą šokių kovos vyko 3 prieš 3, poto 4 prieš 4, keitėsi viskas, vyko keičiantis konceptas. Man šis konceptas dabar, šiuo atveju, kai jis pasikeitė, sudėties būtent komandinės, tai to trūksta Lietuvoje po “Urban Dance” renginio, to trūksta ir labai faina kad tai vyksta ir tai galėtų nekisti, likti tos komandinės kovos. Realiai skiriasi dar, guest'ai labai geri būna. Sakyčiau Lietuvoje, su renginiais, dar niekas nepramušė guest'ų, tikrai stipriausi ir kviestiniai šokėjai būna, kas labai išskiria renginį iš kitų, nes kitur kviestinių šokėjų nelabai būna. Labai geros komandos, būtent praeitais metais, buvo labai stiprus VSB renginys, buvo labai stipru, aišku komandos buvo kviestinės, bet tikrai buvo į ką pažiūrėti. Realiai nežinau, daugiau man niekuo nesiskiria ištikrųjų.

2. *Ar, tavo nuomone, tokie renginiai kaip VSB prisideda prie gatvės šokių bendruomenės augimo? Kuo?*

Be abejo kiekvienas renginys kažkiek prisideda prie stiprinimo bendruomenės, vieni stipriau, kiti mažiau, realiai jis stiprina mūsų bendruomenę, nes vistiek, į Lietuvą atvažiuoja stipresni šokėjai, jauni šokėjai pamato stipresnius, jiems yra motyvacija, arba kaip tik ne. Jie arba užsimotyvuoja, arba praranda motyvaciją, užsidaro. Iš šitos pusės tikrai “nice”, nes VSB atveža visada stiprius teisėjus, galima nueiti į jų workshop’us, be abejo ir patsėjau į tuos workshop’us, atvažiuoja šokėjai iš Amerikos ar dar kažkur, klausai jų, susipažįsti. Žiauriai smagu, šitoje vietoje man daugiausiai to, manau, ir atneša tie seminarai. Pats renginys, jo nauda, aišku, bendruomeniškumas, buriasi komandos, jos daugiau mažiau panašios, nes Lietuvoje nėra daug šokėjų, tai realiai jie visi susiskirsto, susirenka ir labai sunku jų daugiau iškapstyt iš kažkur (juokiasi). Aišku, auga šokėjai, vaikai labai stiprūs. Svarbiausias aspektas, manau, jaunai kartai.

3. *Esi ne tik šokejas, bet ir house bei locking stilių mokytojas. Ar pastebi, tokių renginių, kaip VSB, įtaką savo treniruotėse? Galbūt padidėję ne tik šokėjų motyvacija, bet ir jų gretos?*

Realiai po kiekvieno renginio būna toks, gali pajauti tą įtaką. Kartais ir po mažų, nišinių renginių, kas dabar Lietuvoje labai populiaru, mažų stilių renginiai, bet tas yra faina, atskirų stilių renginiai, pavyzdžiui, house renginiai, locking renginys, tik hip hop renginys, tik funk stilius renginiai, tik vogue stiliaus renginiai, tada tikriausiai atskleidi to stiliaus dvasią, nes dažniausiai, kai viskas suplakta į vieną, nepajauti to jausmo, o čia gali net ne šokti, o tiesiog pajauti tikrą jausmą. Aš esu labai už tuos atskirus renginukus, man jie kartais patinka labiau nei dideli renginiai. Tie dideli renginiai kartais atsibosta, o tuose mažuose renginiuose jaunesni šokėjai gali išsireikšti, nes didelių renginių dažniausiai bijo. Jaukūs tie renginiai būna, man jie patinka. Mokinių gretos irgi didėja, tikrai jaučiasi, ateina, pasako, kad pamatė iš to ar to renginio. Aišku, dažnai VSB renginys būna to dalis, gandas.

4. *Kaip vertini gatvės šokių bendruomenę Lietuvoje? Su kokiais sunkumais susiduria? Ką reikėtų stiprinti?*

Mano nuomone, mes labai stiprūs esam, Pabaltyjy esame stipriausi, šitoj sferoje, tikrai iš Latvių ir, iš Estų, Lietuvoje yra stipriausia gatvės šokių kultūra išsivysčius, dėl šito net neabejoju. Čia stipriausi renginiai vyksta, nes Latvijoje tik “Ghetto dance“ studija kažką daro, Estijoje nebėra „JJ street“ renginio, nieko daugiau nebesimato, o Lietuvoje vyksta ir to, ir to, ir tų mažų, ir didelių renginių, visko daug ir tas yra labai smagu.

Dėl bendruomenės, tai visą laiką kažkas galėtų būti geriau, bet lyginant kaip yra dabar, ir kaip buvo anksčiau, aišku viskas keičiasi, eina kartos, bet viskas yra labai gerai, šokėjų tikrai nemažėja, dėl šito galime tikrai sutikti, visą laiką bus tie kurie šoka arba nebe šoka, visą laiką bus ir pilna naujų. Realiai, aš manau, situaciją yra gera, nes šokančių yra daug. Jeigu pradeda gyvuoti nišiniai renginiai, reiškia, kad šokėjų daugėja. Kas smagu, kad šokėjai vis labiau atsipalaiduoja, jie

nesusikausto, kai vyksta kažkokie renginiai, aišku, galima vis dar tai pastebėti. Reik vystyti meilę šokiui, kad klausytų muzikos, nesvarbu koks stilius – eitų visi šokt, tiesiog „having fun“. Paprastumo trūksta. Kartais galbūt kiti per daug sudėtingai žiūri į tą šoki, kartais reik paprasčiau į jį žiūrėt ir nepriimt taip rimtai.

Jaučiasi, kad bendruomenės yra išsiskirstę studijomis. Jautėsi ir Kaune, kai gyvenau, jaučiasi ir dabar, kai gyvenu Vilniuje, čia niekas nesikeičia. Konkurencija yra normalu ir konkurencija yra sveika. Tiesiog nereikia žiūrėti į ją taip negatyviai, jeigu kažkas, kažkur konkuruoja – tegul. Nesvarbu, kad dirbi vienoje ar kitoje studijoje, tačiau visi susieina, aš asmeniškai, su visais susieinu ir, kurie dirba kitose studijose ir jokių problemų, nieko nebūna. Čia labai priklauso nuo žmonių: vieni užsidarys ir sakys vienaip, o kiti bus „open“. Tiesiog reik to neužsidarymo.

5. Kaip įsivaizduoji gatvės šokių bendruomenę Lietuvoje po penkerių metų?

Manau, kad bus dar dvigubai daugiau šokėjų, bus jau tokių kurie ir nebešoka, aišku, tikrai atsiras naujų studijų, dar daugiau šokių renginių, nes jau dabar jų labai daug yra, palyginus. Augsim mes, tikrai niekas čia nesustoja ir viskas tik auga.

PRIEDAS NR. 4

Interviu su Monika Čibiraite (Kozo) – šokėja, choreografe, Popping stiliaus mokytoja. Kompanijos „Nu Nulio“ bei komandos „Funky Beat Lovers“ nare.

1. Šoki ne vienerius metus ir esi dalyvavusi daugelyje gatvės šokių renginių. Ar gali įvardyti kelis bruožus, kuo, tavo nuomone, VSB renginys skiriasi nuo kitų gatvės šokių renginių Lietuvoje?

Nu tai, kad labai daug reklamos, tai, tiek tų plakatų kabinimas ant sienų mieste, radijuje labai daug reklamos, „telike“, kas yra neįprasta, nes dažniausiai, tai būna tik tais Facebook'e event'as sukurtas arba, ten nežinau, internetinį puslapį sukuri ir va taip va išreklamuoja tiesiog internete, tai buvo tiesiog daugiau reklamos būdų ir, kuom? Tai, kad savo renginio dydžiu, tai teisėjai iš užsienio labai garsūs atvežti, kam tikrai reikia skirti daug pinigų, daug laiko, kad atskraidint juos, susitarti, apgyvendint, visą kitą. Patalpa irgi nėra šiaip studija, o normali, didelė patalpa, koks nors išžymus pastatas, ar kaip čia – scena, parinkta tam tikra, labai daug tokių techninių dalykų. Ką įvardinčiau, tai – reklama, kokybė, labai didelė, kad nėra tiesiog bet kas paimta tik padaryt, labiau stengtasi parodyti, kad gatvės šokių renginiai gali būti ne tik salėje, ar toje pačioje gatvėje, bet tai gali būti iškelta į kažkokią didesnę erdvę ir pristatyta kaip, ne festivalis, bet renginys – ne šiaip, su prasme, kad vyksta tokie dalykai.

2. *Ar, tavo nuomone, tokie renginiai kaip VSB prisideda prie gatvės šokių bendruomenės augimo? Kuo?*

Sakyčiau ir taip, ir ne, nes vis tiek bendruomenė kuriama, kai žmonės, šokėjai, pavyzdžiui, yra kartu, kuria, turi savo vieną tą tikslą, arba bent jau apjungta tą tikslą, ar ne? Nu aišku skatina, visi važiuoja, būna kartu, dalinasi žiniomis, informacija, šoka kartu, mėgaujasi, bet tuo pačiu, aš manau, konkurencija, dabar, dabar labai, anksčiau tai būdavo aišku, nes tai yra varžybos, bet dabar jau manau tampa tokia, šiek tiek suka į tą pusę, kur darosi nesveika konkurencija, kad tik tais (kaip čia pasakyti), labiau konkuruoja iš tos pusės, kad va pasirodyt, nėra to, kad įrodyti, kad aš geriausias, aš geriau šoku, aš daugiau dirbu, o tik dėl to, kad va pažeminti, tai va, aš manau, yra tokių žmonių, kurie ateina ten dalyvauti tik su ta mintim, kad va pasirodyti, pažeminti kita, koks tu esi prastesnis. Bet čia tik dabar, aš manau, dažniau taip vyksta, nes viskas pereina į komerciją ir nėra to tikro „real street“, gatvės, nors vis tiek, kad ir kiek tos konkurencijos būtų, vis tiek visi mėgaujasi, visi „enjoy‘ina“ tai ką turi, tai ką gali daryti, šiaip savo gyvenime, o ne tiesiog va, pasipriešinimo būdas kažkam, nežinau, kažkas tokio (juokiasi).

3. *Esi ne tik šokeja, bet ir popping stiliumo mokytoja. Ar pastebi, tokių renginių, kaip VSB, įtaką savo treniruotėse? Galbūt padidėję ne tik šokėjų motyvacija, bet ir jų gretos?*

Taip, nu tai iškart gera reklama, pačiai, pavyzdžiui man, kaip treneri, jeigu aš tokiam renginiui kažką pasiekiu, tai žmonės atkreipia dėmesį į tave, pradeda domėtis tavim, iškart sužino, kad tu va treniruoji arba mokai ir jeigu patinka kaip tu šoki, nu tai aišku, jeigu yra suinteresuotas pabandyti, tai jisai ateina pas tave pabandyti, tai iškart atsiranda daugiau mokinių pamokoje. Mokinių atžvilgiu, tai jo, visas ruošimasis renginiams, duoda kiek disciplinos, atsakomybės moko, nes nu tu negali bet kaip eiti pasiruošęs dalyvauti ir, aš manau, jeigu patinka vaikui, šokėjui renginys, tai jis manau nori dar ir dar, jis pradeda pats domėtis, kur čia dar koks nors renginys ir pats iškart įsitraukia į tą tokią rolę, kad dalyvaut, kažkur eit. Daro įtaką tikrai.

4. *Kaip vertini gatvės šokių bendruomenę Lietuvoje? Su kokiais sunkumais susiduria? Ką reikėtų stiprinti?*

Pirmiausia, čia tokia bendruomenė tai labiau studijinė, nėra to tokio „real“ bendruomenės, kaip šokėjų yra studijų bendruomenės, tai, kad tu priklausai vienai ar kitai studijai ir tu esi tik studijos dalis. Yra tik vienetai, žmonės, šokėjai, kurie bendruomenę kuria tiesiog tarp šokėjų, kurie niekam nepriklauso ir, tiesiog, bendruomenė - ji nėra kaip tarp kažkokių darbo vietų, įmonių. Čia yra ta bendruomenė tiesiog tarp žmonių, natūrali. Trūkumai, kad viskas studijose, labai sunkiai visi supranta, kad ne tik studijos yra bendruomenė, o pats tu, pats žmogus, grupuotės kažkokios, tie patys vieno šokio stiliumo šokėjai, arba bendrai, kurie tiesiog mėgta, pavyzdžiui, tą muziką. Tai nebūtinai tu turi šokti, tu gali būti, ten nežinau, skeiteris ar ne? Bet labai susigrupuoja, susigrupuoja

į tam tikrus gang'us – šokėjai studijose, skeiteriai savo dalykuose, grafičių piešėjai savose ir taip toliau. Trūksta vienybės tarp kultūros, kaip va, bendrų apjungiamų tų dalykų, kaip grafičiai, skeiteriai, didžėjavimas, beatboxeriai, breikeriai, dar kiti ir dar, dar, dar. Trūksta to bendro „connection“ tarp visų šitų dalykų, nes visi dabar atskirai. Reikia, kad būtų bendravimas tarp visos kultūros sričių, nes nėra tik tai šokis. Kas trukdo tam? Užsidarymas, bet čia manau, pačių žmonių užsidarymas, tas toks, kad nesidomi, per mažai gal kažkokių renginių, kurie apjungtų, arba, nežinau, veiklų, kad atrastų tą tokią bendrą ryšį, tai tiek, bendravimo trūksta.

5. Kaip įsivaizduoji gatvės šokių bendruomenę Lietuvoje po penkerių metų?

Norėčiau įsivaizduoti, kad būtų tos pačios studijos, ten būtų gal naujesnių, bet aš visai norėčiau, kad kiekviena studija turėtų savo kažkokį konceptą, kodėl va jų studija yra „cool“. Nu ten, pavyzdžiui, viena ten studija gali būti super breiko kažkokią, neišskiriu, kad studijoje vienas stilius kažkoks vyrautų, bet kad būtų pasirinkimas žmonėms daugiau išbandyti, kad nebūtų: „ai nu, nes jie daug reklamos deda į facebook, ar kažkas tokio, dėl to žinau, dėl to ten einu“, bet būtų galimybių susipažinti, kodėl yra „cool“ eiti į vieną ar kitą studiją pabandyti. Tada dar norėčiau, kad būtų daugiau, tos tokios, žmonių nuomonės, jog jie nėra tik tais priklausomi nuo kažko, kad jie darytų savo dalykus, norėtų susirinkti šokti ir nebūtinai į salę, pavyzdžiui, mieste, kad organizuotų savo renginius, rinktųsi ir šnekėtų, vaikščiotų daugiau į vakarėlius, domėtųsi daugiau, eitų į paskaitas. Praeitą savaitę kaip tik suradau DJ paskaitas, tiesiog, kaip atsirado, net ne taip, kaip ką daryti, kas dažniausiai būna, bet tiesiog iš kur atsirado, istorija, o tai yra dalis, buvo netikėta. Bet jaučiu kaip bus, bus daug studijų ir visi bus užsidarę ir bus tik keletas žmonių, kurie bus „open“ ir, kurie skleis tą tokią emociją - būti sau, arba bus tokių žmonių, kurie išvažiuos į užsienį, nes ten yra geresnių sąlygų manau.

Palinkėčiau būti atviriems ir drąsiems, ir sakyti savo nuomonę, nebijoti maištauti.

PRIEDAS NR. 5

Interviu su Deniu Ščiglo (b-boy Deni) – šokėju, choreografu, Break dance stiliaus šokių mokytoju, komandos „Uppercut“ nariu ir idėjų generatoriumi.

- 1. Šoki ne vienerius metus ir esi dalyvavęs daugelyje gatvės šokių renginių. Ar gali įvardyti kelis bruožus, kuo, tavo nuomone, „Vilnius Street Battle“ renginys skiriasi (ar nesiskiria) nuo kitų gatvės šokių renginių Lietuvoje?*

Šoku nuo 2005 metų, esu dalyvavęs Lietuvos didžiausiuose renginiuose, „Vilnius Street Battle“ tikrai yra numeris 1 renginys Lietuvoje. „Vilnius Street Battle“ skiriasi nuo kitų renginių tuo, kad yra suorganizuotas labai profesionaliai ir į šį renginį visada atvažiuoja labai aukšto lygio šokėjai.

2. *Ar, tavo nuomone, tokie renginiai kaip „Vilnius Street Battle“ prisideda prie gatvės šokių bendruomenės augimo? Kuo?*

Be abejo, „Vilnius Street Battle“ daro didžiulę įtaką gatvės šokiam, Lietuvoje tai yra vienintelis renginys, kuris yra „promotinamas“ ir per TV ir per radio reklamas. Taip pat į renginį visada susirenka didelis kiekis žmonių, tokiu būdu, žmonės labiau supranta gatvės kultūra ir motyvuojasi prisijungti.

3. *Esi ne tik šokėjas, bet ir break dance stiliaus mokytojas. Ar pastebi, tokių renginių, kaip „Vilnius Street Battle“, įtaką savo treniruotėse? Galbūt padidėję ne tik šokėjų motyvacija, bet ir jų gretos?*

Bet koks renginys, į kurį atvažiuoja aukšto lygio šokėjai motyvuoja, nes priverčia tave judėti į priekį, taip pat, organizuojami seminarai su renginio teisėjais, labai padeda pakelti šokimo kartelę.

4. *Kaip vertini gatvės šokių bendruomenę Lietuvoje? Su kokiais sunkumais susiduria? Ką reikėtų stiprinti?*

Šiuo metu gatvės šokių bendruomenė Lietuvoje tikrai auga, vyksta gan daug vietinių renginių, kurie įtraukia visus stilius šokančius šokėjus, kas skatina palaikyti vieni kitus. Stiprinti reikėtų motyvaciją ir mokytojų kompetentingumą. Dauguma žmonių vengia mokytis iš kitų, o tai yra raktas į sėkmę.

5. *Kaip įsivaizduoji gatvės šokių bendruomenę Lietuvoje po penkerių metų?*

Po 5-erių metų, manau, Lietuvoje bus daug daugiau šokėjų, dvigubai, o gal net trigubai daugiau, ypač, kai breikas pateko į Olimpines žaidynes (2024m.), tai tapo ne tik „for fun“ užsiėmimas, bet ir menine „sporto“ šaka, kuri, manau, suteiks daugiau galimybių šokėjams.

PRIEDAS NR. 6

Internetinės apklausos klausimynas

Nr.	Klausimas	Atsakymo variantas
1.	Lytis	Vyras Moteris
2.	Amžius	Atviras klausimas
3.	Gyvenamoji vieta	Vilnius Kaunas Klaipėda Šiauliai Kita (įrašykite)
4.	Kiek laiko šokate gatvės šokius?	Mažiau nei 1 metus 1-2 metus 3-4 metus 5-7 metus 7 ir daugiau metų
5.	Koki/kokius gatvės šokių stilių/stilius šokate? (galimi keli variantai)	Hip Hop House Popping Locking Break Dance Kita Visus
6.	Kaip manote, ar užtenka gatvės šokių renginių Lietuvoje?	Užtenka Galėtų būti daugiau Neužtenka Neturiu nuomonės
7.	Ar esate dalyvavę, gatvės šokių studijos SKILLZ, organizuojamame renginyje „Vilnius Street Battle“?	Taip, dalyvavau 1 kartą Taip, dalyvavau 2 kartus Taip, dalyvavau 3 kartus Taip, dalyvavau 4 kartus Dalyvavau visuose „Vilnius Street Battle“ renginiuose Nedalyvavau Nežinau šio renginio (pereiti į 13 klausimą)
8.	Iš kokių informacijos šaltinių sužinote naujienas apie „Vilnius Street Battle“ renginį? (galimi keli variantai)	Iš draugų Iš trenerių Instagram TV Reklama atvirose erdvėse Kita
9.	Ar sekate „Vilnius Street Battle“ renginio naujienas viešojoje erdvėje?	Taip Ne Neseku, bet kartais peržiūriu renginio socialinius tinklus
10.1	Kaip manote, kuo „Vilnius Street Battle“ renginys išsiskiria iš kitų gatvės šokių renginių Lietuvoje? (galimi keli variantai)	Dėl renginio teisėjų Dėl renginio atmosferos Dėl profesionalios kūrybinės komandos Dėl atvažiuojančių užsienio šokėjų Dėl išskirtinės muzikos Dėl renginio vietos

		Dėl renginio struktūros Dėl vykstančių seminarų su renginio teisėjais Kita (įrašykite) neišsiskiria
11.	Kaip vertinate „Vilnius Street Battle“ renginio profesionalumą skalėje 1-10?	1-10
12.	Ar Jūsų nuomone, renginiai kaip „Vilnius Street Battle“ prisideda prie gatvės šokių bendruomenės Lietuvoje stiprinimo?	Taip Ne Neturiu nuomonės
13.	Ar ateityje planuojate dalyvauti „Vilnius Street Battle“ renginyje?	Taip Ne Nežinau
14.	Kaip manote, kokias asmenines šokėjų savybes ugdo tokio pabūdžio renginiai? (galimi keli variantai)	Pasitikėjimą savimi Tolerantiškumą Artistiškumą Muzikalumą Komunikabilumą Pozityvų mąstymą Konkurencingumą Vaizduotės lavinimą Pavydą Neturiu nuomonės
15.	Kaip vertinate gatvės šokių bendruomenę Lietuvoje? (sutinku, iš dalies sutinku, nei sutinku, nei nesutinku, iš dalies nesutinku, nesutinku)	Stipri Matoma Bendradarbiaujanti Atvira Auganti Kūrybiška
16.	Kokios veiklos, Jūsų nuomone, labiausiai stiprina gatvės šokių bendruomenę Lietuvoje? (galimi keli variantai)	Gatvės šokių seminarai Šokėjų susibūrimai Diskusijų vakarai Vakarėliai Muzikos renginiai Kita (įrašykite) Neturiu nuomonės
17.	Kaip manote, su kokiais trūkumais susiduria gatvės šokių bendruomenės Lietuvoje? (galimi keli variantai)	Per mažai profesionalų šokių mokytojų Mažai informacijos apie gatvės šokių istoriją Mažai organizuojamų renginių Didelės renginių kainos Mažai komunikacijos tarp šokėjų Didelė konkurencija Kita (įrašykite) Trūkumų nėra Neturiu nuomonės